

Milda Tiitinen

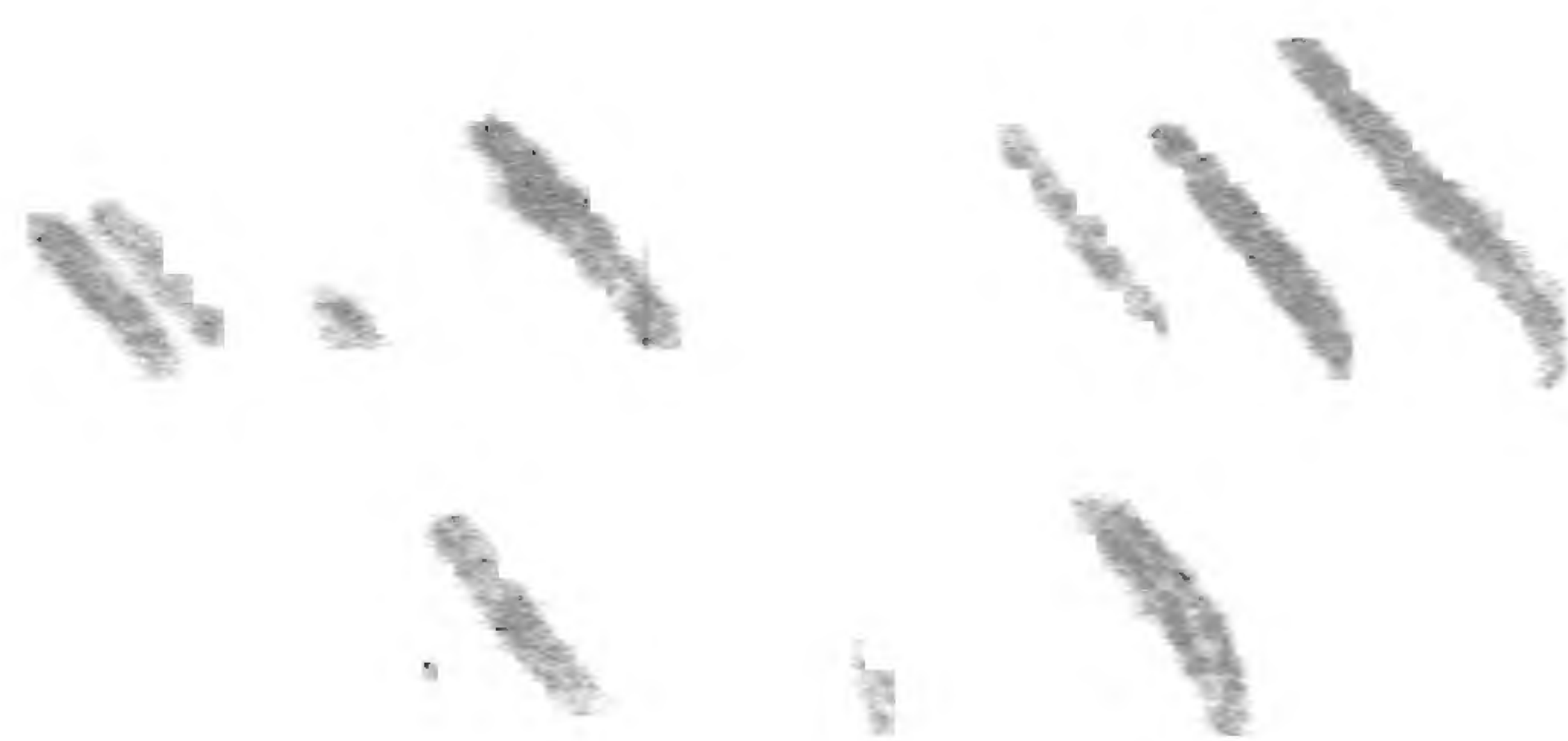
muisto *Ojakylän*

kansakoulusta.

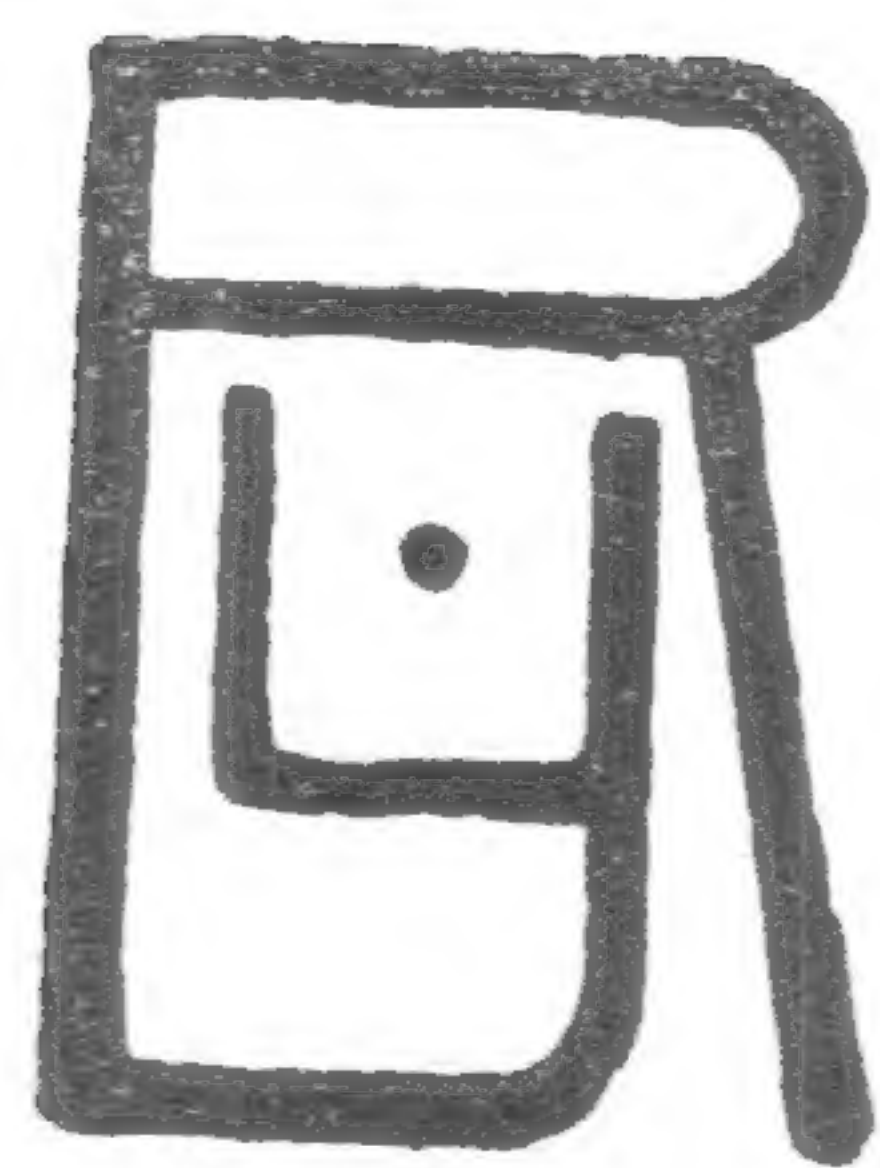
KATSO ETEESI

KATSO ETEESI!

KIRJA ELÄMÄN KOULUUN
LÄHTEVILLE NUORILLE

RAITTIUDEN YSTÄVÄT, HELSINKI

Helsinki 1915 Raittiuskansan Kirjapaino

Sisällys.

	Siv.
Katso eteesi. <i>Alli Trygg-Helenius</i>	7
Tyhjyyden kammo. <i>B. H. Päivänsalo</i>	13
Nuoruus ja ihanteet. <i>Rope Kojonen</i>	16
Ohjelma. <i>E. Vavrinsky—G. J. Ramstedt</i>	25
Elämän keväällä. <i>Anna Kuparinen</i>	26
Säilytä sielusi ja ruumiisi puhtaana. <i>Konr. ReijoVaara</i> ..	27
Kirja ja sinä. <i>V. K.</i>	28
Rakasta kotiturvettasi. <i>Huugo Niinivaara</i>	34
Kotilampi. <i>Kaarlo Luukkonen</i>	37
Ruma ja vaarallinen tapa. <i>K. R.</i>	38
Murrosiän taisteluita. <i>Rope Kojonen</i>	41
Päätös. <i>G. J. Ramstedt</i>	50
Säästäväisyydestä. <i>Jalo Lahdensuo</i>	51
Leikin ja urheilun merkityksestä nuorisolle. <i>J. F. Blomqvist</i>	58

Koristeet piirsi *I. Soikkanen*.

Nuoruuden aika on kuin ihana suloinen kevät, jolloin aurinko paistaa lämpöisesti ja kaikki kasvit alkavat elpyä ja tehdä umpuja, jolloin linnut laulavat ja purot ja joet tulvivat ja kohisevat. Silloin on elämätä, on iloa ja riemua. Ihanata on olla nuori. Silloin saattaa laulaa ja hypätä ja tanssia ihan ilman syytä, tyhjän päiten, niinkuin sanotaan. Silloin uskotaan voitavan suorittaa mitä suuria töitä tahansa.

Jokainen meistä hyvin tuntee kuohuvan nuoruudenajan. Ja kuohuva sen tulee ollakin. Nuoriso, joka ei »kuohu», joka kulkee eteenpäin veltttona ja mistään välittämättä, ei ole *oikeata* nuorisoa. Se on kuin madon kalvama nuori puu, joka ei jaksa kasvaa eikä hedelmää kantaa. Semmoinen nuoriso on varmasti jo ennen aikojaan kuolemaan tuomittu.

Metsän sydämessä kuohui keväällä valtava puro alas jyrkkää rinnettä. Kuinka ihanasti miljoonat vesipisarat kimaltelivat auringon paisteessa ja kuinka vaahto pärskyi kauas joka puolelle lähelle tuota suuremmoisen kaunista näkyä. Eikä tuo kuohuva puro ollut miksikään hyödyksi. Se pärskytti niin suunnattomasti vettä ympärilleen, että maa oli aivan likomärkä, niin ettei siinä mikään varsinainen viljelys voinut tulla kysymykseen.

Silloin tuli sinne muuan insinööri. Hän toi mukanaan paljon työmiehiä; he rakensivat sulkuja ja varustuksia ja johtivat ra-

justi syöksyvän veden suuriin uomiin. Ja siitä tuo kaunis mah-tava putous ei ollenkaan kadottanut suurta voimaansa eikä kau-neuttansa, mutta nyt se tuli hyödyksi ja siunaukseksi sen seu-dun ihmisille, ja sen valtavat vesijoukot alkoivat käyttää suuria myllyjä ja tehtaita. Muista maista tulleet matkailijat kävivät katsomassa sen suuremmoista kauneutta ja istuskelivat sen rannoilla kauniina kesäiltoina, ja luonnon kauneus virkisti hei-dän sieluaan.

Nuoriso on niinkuin tuo metsässä kohiseva vuoripuro. Heissä kuohuu ja myllertää, mutta jos ei sitä *voimaa* ja sitä *pyrkimystä*, jonka he itsessään tuntevat, ohjata mihinkään *hyö-dylliseen* ja *jaloon* ja *hyvään*, jää se voima aivan *hyödyttömäksi*. Ajatelkaapa, kuinka olisi käynyt veneraukan, joka olisi joutunut vuoripuron kuohuihin! Se olisi murskautunut tuhansiksi sirpa-leiksi, ja niin olisi veden suunnaton voima ollut vain vahin-goksi. Niin on myöskin nuorten voiman laita. Ja miksikä niin on? Senvuoksi, että aina ja kaikkialla elämässä on *kaksi* keske-nään taistelevaa mahtia. Muista se, sinä nuori ystäväni. Kun sinä tunnet iloisen, ylpeän voiman sydämessäsi ja jäsenissäsi, niin muista myöskin että on olemassa *kaksi* mahtia, jotka voivat *käyttää* tätä voimaa. Kuulithan kuinka vesiputous saattoi tu-hansiksi sirpaleiksi murskata veneen ja hukuttaa siinä istuvat ihmiset, mutta kuinka se myöskin saattoi käyttää suuria hyö-dyllisiä sahoja ja tehtaita. *Sinusta* riippuu, onko sinun nuoruu-denvoimasi tuottava *tuhoa* ja *kirousta* sinulle itsellesi ja muille vai onko se oleva siunaukseksi. Jumala on sinulle antanut *vapaan tahdon*, niin että sinusta itsestäsi riippuu, mitä valitset.

Nuori ei ole vielä niin tarkkanäköinen, että hän heti voisi huomata mikä on todellisesti hyvää. Te olette kuulleet puhutta-van timanteista. Ne ovat äärettömän kalliita kiviä, joita kunin-kailla ja ylhäisillä ihmisillä on kruunuissaan ja koristuksissaan. Ne kimaltelevat ja säkenöivät kuin auringon säteet; yksi ainoa sellainen kivi voi maksaa monta kymmentä tuhatta markkaa. Venäjän keisarin valtikan suurimmalla timantilla on nimikin: Orlow. Sitä lähinnä suurimman nimi on Koh-i-noor ja se on Englannin kuninkaan kruunussa ja maksaa 2,200,000 Smk.

Mutta on olemassa myöskin väärennetyjä timantteja. Ne loistavat aivan yhtä kirkkaasti ja kauniisti kuin oikeat timantit, eivätkä muut kuin todelliset jalokivien tuntijat voi erottaa oikeita kiviä vääristä.

On niin paljon sellaista elämässä, joka muistuttaa näitä erilaisia timantteja, ja erittäinkin juuri nuoriso kohtaa niin paljon semmoista, mikä loistollaan ja kiilollaan kutsuu ja houkuttelee. Semmoisia ovat ilot ja huvitukset. »Kerranhan vain ihminen on nuori», sanotaan, ja »täytyyhän sitä myöskin nauttia elämästä!» »Ehtiihän sitä sitten, kun tulee vanhaksi, istua ja torkkua nurkassaan; pitää iloita ja tanssia ja laulaa ja juoda ja pelata!» Tovereilla, varsinkin vanhemmilla, on suuri vaikutus nuoriin. Ja *oma* pahaan taipuva *himo* myöskin houkuttelee: »Lystiä sitä pitää olla; eikä se ole ollenkaan niin vaarallista, mene sinä vain toisten mukana!»

Katsokaapas, siinä on väärennetyjä timantteja, jotka näyttävät oikeilta: petolliset ystävät ja huonot huvitukset, jotka tuntuvat hyviltä ja todellisilta, ja teidän oma petollinen sydämenne, joka tahtoo houkutella pahaan sekin.

Siitä kaikesta, noista väärennetyistä timanteista tahtoisimme puhua teille. »Mutta», sanonee teistä joku, joka tahtoo tulla todella onnelliseksi, »kuinka sitte osaamme erottaa väärennetyt timantit oikeista?»

Rakkaat nuoret ystävät. Olisi kovaa, jos teidän täytyisi lähteä elämään, sen pahuuden ja väärennetyjen timanttien keskuuteen, ellei myöskin olisi *oikeita* timantteja: hyviä, puhtaita iloja, sekä *vakava käsi*, joka tahtoo johtaa teitä. Davidin 90 psalmissa luemme seuraavat ihanat sanat: »Herra, sinä olet meidän turvamme suvusta sukuun», ja Jak. 1: 5: »Jos joltakulta teistä puuttuu viisautta, anokoon sitä Jumalalta, niin sitä hänelle annetaan.» Suvusta sukuun on ihmisille annettu tätä viisautta. Herra on meidän turvamme, meidän ei tarvitse muuta kuin kysyä *häneltä* neuvoa kaikessa. Hän on lähettänyt meille hyvin valppaan neuvonantajan, joka on meillä omassa rinnassamme, nimittäin omantunnon. Omatunto on Jumalan oma ääni, joka käy yhä herkemmäksi ja selväpuheisemmaksi,

mitä enemmän sitä kuullaan ja sen neuvoja seurataan. Kun väärennetyt timantit kimaltelevat ja sädehtivät, kun petolliset ystävät ja arvottomat ilot houkuttelevat, kuunnelkaa silloin Jumalan varottavaa ääntä, joka puhuu omassatunnossamme, ja te löydätte oikean tien.

Mitkä sitte ovat niitä oikeita timantteja, joita hyvän nuorison tulisi etsiä? Suurin ja loistavin timantti, paljon kallisarvoisempi kuin Koh-i-noor Englannin kuninkaan kruunussa, on Herran pelko, hänen käskyjensä rakastaminen ja niiden noudattaminen. Ajatteleppas, että yht'äkkiä keksittäisiin että sinä, joka olet kasvanut lapsesta asti pienessä metsämökissä, et olekaan torpan poika, vaan kuninkaan lapsi kaukaisesta maasta, ja että sinä nyt saisit lähteä sinne ottamaan haltuusi isäsi valtakunnan! Eikö se olisi merkillistä? Mutta niinhän onkin asian laita; sinä ja me *kaikki* olemme kuninkaan lapsia, mutta me vain liian usein unhotamme sen. Meidän isämme on kaikkien kuninkaitten kuningas ja kaikkien herrain herra. Eikö se tietoisuus, että me saamme olla *hänen* lapsensa, *hänen* ystävänsä, ole kallisarvoisempi kuin mikään loistava timantti! Mutta jos kerran sinä olet kuninkaan lapsi, täytyy sinun myöskin ajatella, mihin se velvottaa. Luuletko sinä, että kuninkaan poika lyöttäytyisi maantiellä kuleskelevien raakojen, juopuneitten seuraan? Taikka menisikö kuninkaan tytär huonojen tyttöjen seurassa nurkkatansseihin taikka alentuisi joutaviin sopimattomiin jarrituksiin humalaisten nuorten miesten kanssa? Ei koskaan, se on varma! Ja niinhän on teidänkin laitanne. Kysykää ensiksi: sopiiko minun, joka olen taivaallisen kuninkaan lapsi, oleskella siinä ja siinä huonossa seurassa ja puhua semmoisia puheita? Ja muistakaa, että kuninkaan ja isän silmää emme koskaan välttä, hänen katseensa tunkeutuu salatuimpiinkin paikkoihin, me emme voi tehdä mitään häneltä piilossa.

Mutta on myöskin muunlaisia timantteja, joskaan ei ehkä yhtä loistavia ja säteileviä kuin Herran pelko, mutta *oikeita* timantteja nekin. Kun nuori kuohuva voima tahtoo päästä oikeuksiinsa ja hehkuva nuori mieli pyrkii *toimimaan*, saada jonkun tehtävän itselleen ja tarkoituksen elämälleen, täytyy

teidän saada *hyviä huvituksia ja toimintaa*. Ja juuri huvituksissa väärennetyt timantit enimmin tulevat näkyviin. Kuinka monet illat ja yöt viettävätkään nuoret tytöt ja pojat nurkkatansseissa jossakin ahtaassa tuvassa, missä ilma on peräti pilaantunutta pölystä, hienhajusta ja lamppuöljyn katkusta. Sen sijaan että suotaisiin ruumiille terveellinen vahvistava *lepo*, jota se tarvitsee ja ehdottomasti vaatii, kuljetaan pitkät matkat vain sitä varten, että saataisiin pyöriä pahasti parkuvan viulun tai korviasärkevän »käsihanurin» tahdissa. Monella nuorella miehellä on paloviinapullo taskussaan ja niin sitä sitte vielä muun lisäksi juopotellaan. Ja kuinka moni nuori tyttö onkaan sellaisella retkellä kadottanut kunniansa ja maineensa ja joutunut omien ja miesten hillittömien himojen uhriksi saadakseen sitte koko ikänsä surra hairahdustaan, jota ei enää voi korjata, sillä tuskinpa koskaan semmoiset miehet lailliseen avioliittoon käymällä täyttävät antamansa lupaukset.

Jouduimme väärin timantteihin, vaikka jo aloimmekin puhua oikeista. Oikeita timantteja voimme löytää nykyään niin halutuiksi tulleissa ulkoilmaleikeissä, voimistelussa ja urheilussa: hiihtämisessä, mäenlaskussa, luistelussa, kesäisissä kilpailuissa, y. m. s. Jumalan korkean kirkkaan taivaan alla eivät syntiset himot syty mieleen niin helposti kuin pölyisessä tanssituvassa. Ulos senvuoksi, ulos Jumalan ihanaan luontoon lähde, siellä hengitä keuhkoihisi raitista ilmaa, karaise, vahvista ja harjota jäseniäsi, niin että Suomi saa reippaita, luotettavia ja nopeasti ajattelevia poikia ja tyttöjä, ja vanha väite suomalaisesta Matista, joka ensinnä hyvän aikaa seisoo ja tuumailee ja raappii korvallistaan ennenkuin antaa vastauksen, vähitellen käy perättömäksi. Kokoontukaa yhdessä leikkimään ja urheilemaan ja voimistelemaan kaikki saman kylän nuoret. Jokainen urheiluseura vähentää aina yhdet nurkkatanssiaiset.

Toinen oikea timantti on *kirjoissa, hyvissä kirjoissa nimittäin*. Ja niinkuin aineellista elämää koskevalla alalla niin on tälläkin paljon ja ehkäpä vielä enemmän väärennetyjä timantteja. On kunnottomia kustantajia, jotka eivät ajattele muuta kuin rahan ansaitsemista. Ja niinpä on meidän aikanamme nuorison pa-

himpia vaaroja n. k. roskakirjallisuus, kirjat, jotka koettavat herättää eloon nuorten kaikkein huonoimpia ja vaarallisimpia viettejä ja himoja. Kuinka moni nuorukaisraukka onkaan tämmöisten kirottujen kirjojen lukemisella tarvellyt sekä ruumiinsa että sielunsa! Nuoren uteliaisuutta kiihottaa semmoisten asioitten selville ottaminen, joita hän ei ennestään tunne. Mutta kaikesta siitä, mikä on *luonnollista* ja mikä on yhteydessä luonnonlakien kanssa, saadaan muullakin tavalla tietoa kuin lukemalla kirjasia, joita on kirjoitettu alhaisessa epäpuhtaassa tarkotuksessa. Työntäkää luotanne sellaiset kirjat, ikäänkuin ne olisivat ruton saastuttamat. Kirjallisuudessa on oikeitakin timantteja teille yllin kyllin.

Ennen kaikkea tutustukaa suurimpaan, puhtaimpaan ja kirkkaimpaan timanttiin: teidän isänne ja kuninkaanne *omaan* kirjaan, raamattuun. Mitä enemmän te sitä luette, sitä paremmin opitte sitä rakastamaan. Siitä virtailee viisautta ja voimaa kuin ehtymättömästä lähteestä. Ja minä uskallan väittää, että ne nuoret, jotka perin pohjin osaavat raamattunsa ja elävät sen mukaan, ja pitävät sitä ystävänään ja neuvonantajanaan ja ojennusnuoranaan, ovat varmasti viisaampia, onnellisempia ja parempia kuin kukaan korkeastioppinut tiedemies, joka ylpeänä uhmailee Jumalaa ja pitää omia tietojaan ylimpänä ja parhaimpana elämässä.

Paitse kirjojen kirjaa pitäisi teidän lainakirjastosta ottaa todellisesti hyviä kirjoja. Ei löydy sen parempaa seuraa kuin hyvä kirja, sillä sellaisessa hyvä ihminen kirjan kirjottajana antaa parasta, mitä hän voi antaa lähimmäisilleen.

Nuori, elämäntaipaleelle lähtevä ystävä, katso eteesi, ettei kukaan saa sinua pettää väärillä timanteilla. »Etsikää viisautta nuoruutenne aikana! Sillä mitä me kylvämme, me saamme niittääkin.» Ja jos valitset viisauden ja Herran pelon, jos tahdot olla kuuliainen kuninkaallesi ja taivaalliselle isällesi, niin sinulle on hyvin käyvä, kuten psalmissa sanotaan: »Sillä Herra rakastaa oikeutta eikä hyljää pyhiänsä, jotka kätketään ijankaikkisesti» (Ps. 37: 28).

Alli Trygg-Helenius.

Muistan, miten eräs ylioppilaskokelas, sitä mukaa kuin hän suoritti ylioppilastutkinnon eri aineet, aina kotiin tultuaan halveksivasti viskasi asianomaisen koulupöppökirjan sänkynsä alle. »Mene sinne, mokomakin historia, nyt olen sinusta kerrankin vapaa!»

Ja ylen pian pääseekin vapaaksi kaikista koulukirjoista, vaikkei niitä viskaisikaan pois. Ei niitä muutenkaan montakaan kuukautta muista. Sehän on luonnollista. Ei kukaan opettajakaan muuta ajattele. Ja tarkoitushan onkin vaan, että niitten lukeminen olisi edistänyt oppilaan hengen joustavuutta ja tekisi hänelle mahdolliseksi uuden omistamisen.

Henki ei voi koskaan jäädä tyhjäksi. Kun koulukurssi on unohtunut, täytyy saada jotain uutta sijaan. Hengen laita on siinä suhteessa sama kuin huoneen. Vaikka ikkunat tiiviisti sulkisi ja ovenraot huolellisesti tukkisi, vaihtuu ilma sittenkin. Se tunkeutuu tiiliseiniensäkin läpi.

Samoin ihmishenkikin kammoo tyhjiyttä. Se tahtoo täyttyä. Kovin rangaistus, minkä voi vangillekin tuomita, on pakollinen toimettomuus yksinäisessä kopissa. Ne synkät ajatukset, jotka silloin vimmatun vihollisen tavoin hyökkäävät uhriaan ahdistamaan, ovat painajaisen kaltaisia. Vaikka mies saa olla näennäisesti aivan laiskana, ei hän kuitenkaan milloinkaan ennen ole ollut niin tulisessa sodassa kuin silloin. Hän alkaa tuntea tyhjän elämän hirvittävää tuskaa ja kirousta. Voimat alkavat uupua. Sairaallinen mielikuvitus valloittaa aivot, ja hän tulee

toivottomaksi. »Jos olisi heikompi pää, ei voisi ensinkään kestää», kirjoitti muuan vanki tällaisesta tilasta. — Sellainen on hengen tyhjyyden kammo.

Moni poika ja tyttö luulee koulunsa jätettyään päässeensä kuin vankilasta. Mutta katkera elämäkokemus voi sitten osoittaa aivan päinvastaista.

Lasten leikit loppuvat, koulukepposia ei enää voi tehdä. Elämän raskas kantamus, joka painaa monin verroin enemmän kuin koulukirjat, on nurkumatta kannettava. Silloin käy monen, niinkuin kerrotaan nuorista miehistä, jotka tämän sodan aikana ensi kerran joutuivat kantamaan sotilaan rensseliä. Kuulkaa, mitä eräs ranskalainen sotamies itse kirjoitti kotiinsa. 4 päivää oli marssittu, ainoastaan pieniä levähdyshetkiä pitäen. Rensseli, sotilastakki, kivääri ja jalkineet painoivat yhteensä 36 kiloa. »Rivien loppupäässä», niin hän sanoi, »oli nuoria sotilaita, jotka eivät olleet tottuneita marssimaan, kauppa-apulaisia, jotka eivät milloinkaan olleet kantaneet mitään raskaampaa kuin kellon liivintaskussa. Heti kun oli ruvettu astumaan, heidän kasvonsa kouristuivat ja selkä taipui. He menivät miltei kaksinkerroin ja otsasta valui hiki. Rensselin kantohihnat estivät heitä hengittämästä. Kun he nostivat päätään, näki toivottoman katseen, joka tuijotti eteenpäin. He koettivat seurata annettua tahtia, mutta ottivat liian lyhyitä askeleita. He joutuivat epätahtiin. Jos sanoi heille joitain lohduttavia sanoja, vastasivat he yksitavuisesti. Heiltä puuttui voimaa puhua.»

Kuitenkin kirjoittaja kutsui noitakin nuoria miehiä sankareiksi. Sillä he kantoivat sittenkin nurkumatta elämänrensseliään. Suuri asia heitä innostutti.

Ja ainoa keino elämässä välttää paheiden liukkaita polkuja, onkin juuri innostua jostain hyvästä asiasta niin, että huonon asian viehätys menettää voimansa.

Ja on olemassa asia, joka on suurempi ja tärkeämpi kuin isänmaan puolustus oli noille ranskalaisille sotateille. Ja se on: voittoa maailma Jeesukselle Kristukselle.

Tämä on huimaavan suuri tehtävä. Sen rinnalla Napoleonin kenraaleilleen antamat jyrkät tinkimättömät käskyt tuntuvat

miltei lasten leikiltä. Sillä tässä on käytävä pyhää sotaa omaa itseään ja koko maailmaa vastaan. Onko meillä tähän sotaan tarjokkaita?

Mistä niitä etsisi, ellei nuoren väen seasta, jolla vielä pitäisi olla rohkeutta ja tulta. Vai ovatko Jeesuksen soturit maallisia sotamiehiä huonompia? Kun Waterloon luona arveluttavasti vähentynyt englantilainen jalkaväki muodosti rintaman, odottaakseen ranskalaisen ratsuväen hyökkäystä, ratsasti kenraali Wellington rivien eteen ja huusi: »Seisokaa lujina, nuoret! Ajatelkaa, mitä Englannissa teistä on sanottava.» Silloin sotamiehet vastasivat: »Älkää peljätkö, herra kenraali, me tunnemme velvollisuutemme.»

Ja mekö häpeäisimme astua hänen lippunsa suojassa, joka on sanonut: »Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä.» Siinä ei kenenkään henki jää tyhjäksi.

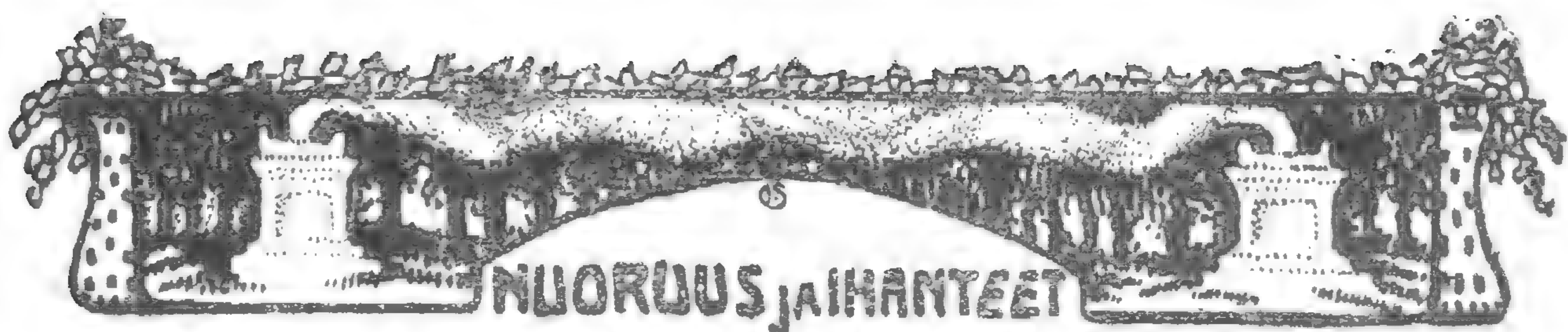
B. H. Päivänsalo.

Ainoa oikea todistus ihmisen suoruudesta on hänen antautumisensa jonkun aatteen palvelukseen. Sanoja, rahaa ja kaikkea muuta on verrattain helppo antaa; mutta se, joka uhraa jokapäiväisen elämänsä ja tottumuksensa jonkun asian hyväksi, antaa oikean todisteen vakaumuksestaan. — *Lowell.*

Nuoruuden aika on ihanteiden aikaa. Se on jalojen ja puhtaitten pyrintöjen aikaa. Nuoruus on ylevien unelmien huomen ja kirkkaitten toiveitten kevät.

Ken nuorena ei ole tuntenut taivaan-kotoista, alttiiksi antautuvaa innostusta, joka panee pohjolankin nuorukaisen veren rajusti kuohumaan, neitosen posken purppurana punoittamaan, ei hän tiedä olleensa nuori. Hän on oppinut tuntemaan elämää ainoastaan hämäränä, sateisena syyspäivänä, mutta hän ei ole nähnyt sen valoista, välkehtivää keväthohdetta.

Unelmoida ja toivoa osannee jokainen nuori. Mutta ovatko ne unelmat niin yleviä, toiveet niin puhtaita, niin korkealle tähtääviä, että ne jaksavat jalostaa, innostaa? — se on toinen asia.

Valitettavasti näemme usein, miten moni nuori asettaa itselleen alhaisia päämääriä, jotka eivät suinkaan ole kotoisin aatteiden puhtaista asunnoista. Korttipeli, tupakka, ryyppy, nurkkatanssit, koreus y. m. s. väikkyvät monen päämäärinä. Eipä ole liioin kummeksittavaa, jos he tällaisia tarkoituksperiä tavotellessaan joutuvat eksyksiin, osuvat turhuuden tupiin ja katalien halujen mataliin syntimajoihin. Näin soljuu viettien, alussa viehättäville, mutta viekkaille, vaarallisille ja tuhoisille väylille monta hilpeää nuorukaista ja neitosta, joista sitte useimmiten muodostuu mätähaavoja yhteiskunnan ruumiiseen. Nämä voimat eivät niinmuodoin mene ainoastaan hukkaan kansalta, vaan ne saattavat vielä koitua sille kiroukseksi. Heistä

kehittyä niitä onnenonkijoita, joille oma etu on enempi kuin isänmaan onni ja menestys.

Nuoret! Teidän on tulevaisuus. Teidän kädessänne on lähinnä Jumalaa kansamme vastainen kohtalo! Palvelkaa, te, isänmaatanne kunnolla! Vannokaa sille sellainen elämä, joka tuottaa teille kaikkien jalojen kansalaisten kunnioituksen ja hyväksymisen! Pyhittäkää kansallenne sellainen toiminta, joka myöskin säilyttää teille oman kunnioituksenne omaa itseänne kohtaan, niin että katseenne aina säilyy avoimena ja puhtaana!

Mutta jotta voisitte kansaanne jalosti palvella, tulee teillä olla yleviä ihanteita. Teidän tulee asettaa päämääränne niin korkealle, pyrintönne niin kauas tähtäämään, että ne vielä vanhuudessannekin, kun elämän vastoinkäymiset ja myrskysäät ovat niistä tinkineet osansa, kykenevät nostamaan innostuksen punan poskillenne, lämmittämään sydäntänne.

Mitä ovat sitte nuo ihanteet, nuo ihmeelliset taikakapineet, jotka niin suuria kykenevät saamaan aikaan? Ovatko ne kenen tahansa saavutettavissa? Vai tarvitaanko niiden omaamiseen ehkä hyvinkin suuri tietopuolinen sivistys?

Ei, sitä ei tarvita, vaan jokainen, ken haluaa, voi hankkia itselleen näitä tenhokapineita.

Jumalan kymmenet käskyt ovat ihanteita, joiden arvo himmentymättömänä loistaa kautta vuosituhansien.

»Älä turhaan lausu Jumalan nimeä!» — siinä on ihanne, jonka seuraaminen on kelvollista Jumalalle ja ihmisille. Tässä on muuten ihanne, jonka merkitystä nuorten tulisi selvittää itselleen, jotta häviäisivät eräät ikävät ilmiöt keskuudestamme. Vasta sitte kun tämä ihanne kirkastuu, poistuvat päiväjärjestyksestä nuo nuorta sivistystämme rumentavat oikeusjutut Jumalan pilkkaajia vastaan.

Olen kuullut sanottavan ja nähnyt kirjoitettavan, että tuolaiset käräjäoimiset johtuvat eräitten viranomaisien rutivanhoillisuudesta.

Niin ei kuitenkaan pitäisi asiaa käsittää.

Jumalan pilkkaamisen törkeys ja rangaistavuus on minulle selvinnyt seuraavalta näkökannalta.

Ei Jumala tarvitse, että me ihmiset vetoamme oikeusistui-meen hänen nimensä pyhänä pitämiseksi. Ei niin, vaan tapahtuu se meidän ihmisten vuoksi.

Ajatellaan, että meillä on joku rakas omainen, joka on kuollut ja niinmuodoin siirtynyt henkiolennoksi. Tämä vainaja on meille henkiolentonakin rakas, äärettömän rakas. Raaka, hirmuinen on se ihminen, joka tavalla tai toisella loukkaa tuota meille rakasta henkiolentoa. Jo vanhat egyptiläiset rankaisivat ankarasti sellaista raakalaista. Kelvottomina ovat myöhemmätkin sivistyskansat pitäneet sellaisia ihmisiä, jotka vainajista loukkaavalla tavalla puhuvat.

Jos meistä tuntuu hirmuiselta, että loukataan henkiolennoksi siirtyneen rakkaan omaisemme nimeä, niin miltä sitte mahtaa-kaan tuntua täydellisimmän henkiolennon, Jumalan pilkkaaminen niistä ihmisistä, joille Jumala ja hänen nimensäkin ovat tulleet rakkaammaksi kuin mikään muu. Sillä ihminen voi luopua kaikesta Jumalan tähden. Niin rakkaaksi voi se asia tulla.

Kun näin on asianlaita, niin silloin lienee helppo ymmärtää-kin — vaikkei tässä ymmärrys yksin ole tarpeeksi — että Jumalaa rakastavia ihmisiä loukkaa äärettömästi, kun Häntä, Hänen olemustaan, Hänen nimeänsä pilkataan. Näitä uskonnollisia ihmisiä ja heidän pyhimpiä tunteitaan tulee yhteiskunnan suojella raakalaisilta. Ja oikeuden tulee asettua keinoineen avuksi, ettei heidän pyhimpiä tunteitaan repostella, saastaisin käsin kosketella.

Jotta rumat oikeusjutut Jumalan pilkkaamisesta tässä Luojan kauniiksi luomassa maassa loppuisivat, on jo nuoresta pitäen ruvettava johdonmukaisesti seuraamaan ihannetta: »Älä turhaan lausu Jumalan nimeä!» Pois kaikki kevytmielinen siunaileminen! Älkää, nuoret, koskaan mielistykö kuuntelemaan sopimatonta puhetta pyhistä asioista!

»Ä l ä k i r o i l e !» — kas siinä toinen ihanne.

Monella on kiroileminen paha ja raaka tapa. Mutta yleensä on kiroileminen todistuksena siitä, että ihmisen sydämessä on kätkeytyneenä jotain hyvin huonoa ja alhaista. Silloinhan ne kiroukset tahtovat syöksyä ja syöksyvät ulos ihmisen suusta, kun on vihapäissään. Niinpä siis, jos tahtoo kiroilemisen synnistä välttää, on varjeltava sydäntä, koetettava pitää se Jumalan avulla puhtaana.

Jokainen, joka tahtoo olla kristitty ja kelpo kansalainen, hän koettaa noudattaa ihannetta: »P y h i t ä l e p o p ä i v ä s i !» Hän hankkii ainakin sinä päivänä kuolemattomalle sielulleen ravintoa, kehittää henkeään lukemalla hyvää kirjallisuutta, olemalla läsnä sellaisissa tilaisuuksissa, missä hyvää ja jaloa on saatavissa. Kehno nuoriso taas viettää pyhäpäivänsä korttipelissä, juomingeissa, nurkkatansseissa ja irstailussa.

»K u n n i o i t a i s ä ä s i j a ä i t i ä s i !» — siinä ihanne, joka muodostaa yhden yhteiskuntarakennuksemme nurkkakiven.

Mutta miten tätä ihannetta toteutetaan?

Valitettavasti soveltuu vielä moneen perheeseen tuttu tarina pojasta, joka vuoli puukuppia. Kertomuksessa esitetään meille perhekuva. Isäntä ja emäntä istuvat pöydän päässä herkullisen aterian ääressä. Talon vanha, vapiseva vaari syö ovensuun nurkassa likaisesta puukupista hapanneita ruoan tähteitä. Latialla istuu isännän ja emännän pikku poika ahkerasti vuoleskellen.

»Mitä vuoleskelet, poikaseni?» kysyvät isä ja äiti yhteen ääneen.

»Laitan kuppia, josta isä ja äiti saavat ovensuun nurkassa syödä, sittekun minä tulen isoksi ja te tulette vanhoiksi», vastasi pienokainen.

Tässä tuli lapsen suusta varoituksen ääni. Pariskunta huomasi rikoksensa, riensi vanhuksen luo, pyysi häneltä anteeksi ja istutti hänet pöydänpäähän kunniapaikalle.

Kuinka moni nuori isäntä ja emäntä onkaan kuvattuna tuon kertomuksen alkupuolessa! Syvästi loukkaavaa ja surettavaa

on monin paikoin huomata, miten huonosti nuorempi väki kohtelee perheeseen kuuluvia vanhuksia. Nuoremmassa väessä on useinkin syy siihen, että vanhukset monin paikoin kokonaan vetäytyvät eroon lapsistaan ja katkeralla mielellä syövät sitä leipää, mitä talon nuori isäntäväki heille sopimuksen mukaan suorittaa valitellen ruokon suuruutta. Tunnen hyvin kaksi taloa, joissa kummassakin isännyys on siirtynyt isältä pojalle. Toisessa vanhukset elivät kuolemaansa saakka lastensa kanssa yhdessä, tehden talon töitä viimeiseen asti kykynsä mukaan, hoitaen rakkaudella heidän lapsiaan j. n. e. Toisessa vanha isäntä ja emäntä erkanivat kokonaan nuorista. Ei ollut heistä apua nuorta emäntää näännyttävän suuren lapsilauman hoidossa eikä paljon muussakaan, vaikka apu olisi ollut jo taloudellisistakin syistä niin perin tarpeellista. Murheellisina söivät vanhat leipänsä, eivätkä nuoretkaan sitä rakkaasta sydäimestä suorittaneet.

Kummassakin talossa niitti nuori väki tekojensa seurauksia. Hyväsopuisessa perheessä nuori emäntä kaatoi ensimmäiset kahvikupit vanhuksille, ensin heidän ruokavatinsa täytti. Nuori isäntä keskusteli aina isänsä kanssa töistä. Kun joku työ oli edellisenä päivänä saatu loppuun, niin seuraavana aamuna tiedusteli isävanhaltaan poika, iältään noin 40 vuotta, reipas, ahkera, osaava mies: »Mitä arvelette, isä, mihin töihin tässä nyt tartutaan?» Helppo oli nähdä, miten hyvältä tuntui vanhuksesta pojan huomaavaisuus ja arvonanto. Säteilevin silmin hän tavallisesti vastasi: »Mitä sinä nyt — kyllähän sinä ne asiat ymmärrät paremmin.» Kuitenkin siinä virisi lyhyt herttainen keskustelu. Siinä talossa eivät vanhat koskaan asettuneet poikki-telaksi nuorten uudistustoimenpiteille, kuten moniaalta talolta valitetaan. Kaikki tärkeimmät ja samalla ikäänkuin kunniaakkaimmat työt säilyivät vanhan isännän erikoistehtävinä. Hän se kylvi, kuhilaat pystytti, aumasi, ahtoi, siemenriihen taitavasti lämmitti, lyhteet nurkkaan löi, viljan viskasi, lapsille lelut laittoi, juhla-aterian hartaasti siunasi. Hän se elämällään opetti lapsensa lapset neljännen käskyn ihannetta ymmärtämään.

Toisessa talossa oli kaikki päinvastoin. Ensi aluksi koetti vanha isäntä olla töissä mukana. Mutta hänen oli aina tiedus-

teltava töitä. Sittekään ei vastausta saanut. Ensi aluksi koetti perässä pukittaa, kun toiset töihin työntyivät. Kun ei sitä kauvan jaksanut, niin pois jäi. Oheen vetäytyi. Henkisesti loitolle muusta perheestä eristyivät polot vanhukset. Synkistyi katse, kumartui varsi vanhusten, askel lyheni, jalka lyijyras-kaaksi kävi. Raukkojen koko olemus vaikutti karkoittavasti talon lapsilaumaan. Siunaamatta jäi siinä talossa kylvönteke, ilman juhlallista rukousta syötiin joulupuuro. Kunnioitus vanhoja kohtaan jäi syttymättä lapsissa.

On niitä muitakin samanlaisia taloja kuin tämä viime-
mainnitu. On perheitä, joissa vanhan isännän ja emännän vuode
siirretään isontuvan ovensuun nurkkaan, missä veto ja kylmä
viima huokuu heidän hauraisiin jäseniinsä, joita kestätyjen
vaivojen ja ponnistusten takia kolottaa. Ja kolotus on saatu,
kun on raadettu ja raadettu, että lapsilla olisi elo parempi.

On taloja, joissa nuoret ajavat linjaalirattailla mutta vanhat
saavat köröttää paukkulautakärriillä, jos jonakin suurena juhla-
päivänä mennään kahdella hevosella kirkkoon. On perheitä,
joissa nuoret häpeävät mummonsa ja vaarinsa seuraa joukko-
paikoissa ja siten syvästi loukkaavat noita herttaisia ihmisiä,
jotka Herran Jumalan korkeakoulua käydessään ovat saaneet
olentoonsa niin ihmeellistä hienoutta.

— — — Mutta ken näin menettelee, ken neljännen käskyn
sisältämää ylevää ihannetta jalkojensa alle polkee, hän muut-
takoon tapansa, sillä ainoastaan se ihminen ja se kansa, joka
vanhoja kunnioittaa, m e n e s t y y j a k a u v a n e l ä ä
m a a n p ä ä l l ä.

Viides käsky sisältää r a k k a u d e n j a y h d e n v e r t a i-
s u u d e n ihanteen! Jo nuoruudessa meidän tulee oppia ym-
märtämään ja elämässämme toteuttamaan periaatetta, joka
opettaa meitä kunnioittamaan kaikissa ihmisissä Jumalan ku-
vaa sekä pitämään heitä samasta alkujuuresta lähteneinä ja
samaan isäntöön kerran kokoontuvina, ja senvuoksi myöskin
tässä elämässä samanarvoisina. Pois siis se, että talon poika

katselee yli olan torpan poikaa ja rusthollin tytär palvelus-tyttöä. Hattupää neiti ja karkeakäsinen karjatyttö ovat yhtä hyviä, jos ovat siveitä ja yhtä tunnollisesti täyttävät sen tehtävän, johon Luoja on heidät asettanut.

Meidän päivinä puhutaan paljon veljeydestä ja yhdenvertaisuudesta. Semmoinen puhelu on kuitenkin useilla ulkoa opittu läksy. Ihminen, joka haastelee veljeydestä ja tasa-arvoisuudesta, mutta samalla puuskuu vihaa yksityisiä kansalaisia tai kokonaisia kansalaisryhmiä vastaan, hän ei itsekään vielä ole herännyt tälle ihanteelle. Todellista veljeyttä ja yhdenvertaisuutta tava- taankin ainoastaan siellä, missä ihmiset ilmenevät toisilleen saman Jumalan lapsina, saman Kristuksen kalliisti lunastamina ja siksi niin äärettömän kalliina ja arvokkaina.

Kuudes käsky sisältää s i v e y d e n suuren ihanteen, jonka omistamisesta johtuu voima, onni ja menestys, mutta jonka puuttumisesta seuraa velttous, turmio ja perikato. Elämä ja tulevaisuus kuuluvat siveälle kansalle, mutta kuolema ja häviö kohtaavat siveetöntä sukukuntaa.

Mutta mikä on siveyden ihanteena suurella osalla nuorisoamme?

Useiden nuorten miesten pyrkimyksenä ja kerskauksena on saada olla suhteissa niin monen tytön kanssa kuin suinkin. Se vasta heidän mielestään on sankari, jolla on usean tytön kunnian ja onnen tuho omallatunnollaan. — Toiselta puolen taas on tyttöjäkin, jotka kehuskelevat toisilleen, kuinka monta sulhasta heillä on ollut ja paraikaa on.

Mutta semmoisista nuorista sanottakoon suoraan, että he ovat sakkaa nuorison joukossa. He ovat yhtä kaukana siveys-ihanteesta kuin taivas on maasta.

Siveyden ihannetta seuraava valitsee mielitietykseen puhtaan immen, jolle ainoalle hänen sydämensä sykkii. Kehno on sitä vastoin se nuori mies, joka ei vaadi neitseellistä puhtautta siltä tytöltä, jonka kanssa hän vihkituolille Jumalan kasvojen edessä polvistuu, vaan tyytyy, kunhan jonkun »kolmikylkisen» saa rinnalleen.

Tämmöisiä keinoja nuorukaisia, tämmöisiä pikkusieluja, jotka eivät aseta naisihannettaan korkealle, tavataan miesten keskuudessa onneksi vähän. Naisten joukossa sitävastoin asianlaita on päinvastainen.

Sillä naiset ne ovat näissä asioissa aika raukkoja. He eivät edes tahdokaan vaatia tulevilta miehiltään samaa, mitä nämä tinkimättä heille ehdoksi asettavat. Jos naisten ihanne tässä suhteessa ei tyytyisi vähempään kuin ehdottomaan puhtauteen, niin aivan varmaan olisi maailman, olisi Suomenkin kansan siveydellinen tila parempi.

Jos jätämme kymmenet käskyt ja johdamme mieleen vielä muitakin ihanteita, niin tulee meidän mainita eritoten isänmaanrakkaus, kansallismielisyys, ehdoton raittius, vilpitön toveruus, uskollinen ystävyys, rehellisyys y. m. — ja ennen kaikkea raikas, vilpitön jumalanpelko.

I s ä n m a a n r a k k a u s ei ole ainoastaan onnen aikoja varten, vaan vastoinkäymisten päivinä sitä vasta oikein tarvitaankin. Silloin sen tulee loistaa entistä kirkkaampana. Niinkuin kulta kirkastuu tulessa, niin jalostukoon isänmaanrakkaudemme koettelemusten koulussa. Ylevää on uhrata isänmaan edestä nuori henki, vuodattaa puhdas lämmin sydänveri. Mutta vielä ylevämpää on pyhittää ahdistetulle isänmaalle ihanteellinen elämä ja tarmokas toiminta.

Moni luulee olevansa k a n s a l l i s m i e l i n e n jo sillä perustalla, että hän puhuu suomea. Hän käsittää tämän ihanteen väärin. Kansallismielinen on se kansalainen — olkoon hänen äidinkiелensä sitte suomi tai ruotsi — joka kaikilla toimillaan tarkoittaa koko kansan, yksimielisen Suomen kansan parasta, ei tavoтеле ryhmä- tai luokkaetuja — ja joka kaikissa toimissaan pitää esikuvinaan kansamme jaloimpia poikia.

Jos ihminen tahtoo omistaa ihanteita, tulee hänen olla raitis ja kristillisen hengen elähyttämä. Etenkin tämä viimeainittu

seikka on ikäänkuin juurena ihanteitten puussa. Mutta jokainen tietää, että jos juuret otetaan pois, niin koko puu kuolee. Kansa, jolla ei ole juurensa jumalanpelvossa, on kuin juhannuskoivu tai joulukuusi. Hetken ne vain viheriöivät, hetken raikkaudellaan ja tuoksullaan hurmaavat — sitte ne kuivettuneina viskataan pois.

Seuraa sitte kysymys, mistä nuoriso saa näitä ihanteita.

Niitä saadaan raamatusta ja muista hyvistä kirjoista, aikauskirjoista ja kouluista. Ihanteita istutetaan meihin myöskin uskonnollisissa ja isänmaallisissa juhlissa, edistysseuroissa, kansanopistoissa j. n. e. Kansanopiston päämääränä on »herättää nuoriso rakastamaan Jumalaa, lähimmäistä ja isänmaata» — niin on lausunut tämän koulumuodon käytännöllinen luoja Kristen Kold.

Jalojen kansalaisten elämäkerrat ovat ikäänkuin avattuja ihanteitten kirjoja.

Nuoret! Kun näette muutamien n. k. sivistyneitten viettävän epäihanteellista elämää, halveksivan uskontoa, juopottelevan ja irستاilevan, niin älkää heistä ottako esimerkkiä. Muistakaa, ettei kaikki ole kultaa, mikä kiiltää. Heissä on sivistys jäänyt kuoreen — sydäntä lainkaan jalostamatta. Todellisesti sivistyneet elävät toisin. Kohottakaa katseenne korkeammalle! Johtakaa mieleenne esim. Lönnrotin, Topeliuksen y. m. jalojen miestemme elämä, joilta ei suinkaan voi kieltää korkeaa sivistystä. He antoivat suuren arvon kaikenlaisille valistus-ilmioille. Mutta kaiken pohjana oli ylevä ihanteellisuus, johon sisältyi elävä kristillisuus.

Nuoret! Pyhittäkää elämänne ihanteille! Vihkikää kodeissanne pyhättö niille! Siinä pyhätössä palvelkaa niitä ja istutakaa ne tuleviin sukupolviin!

Jos Suomen kansaa muitten ihanteitten ohella elähyttää raikas, vilpitön jumalanpelko, ehdoton raittius ja sydämen

siveys, niin voimme pystyin päin ja kirkkain otsin katsoa ohi
nykyisten, kansallemme ahtaitten aikojen, sillä semmoinen
kansa kykenee luomaan — ja se Jumalan avulla luo itselleen
valoisan tulevaisuuden. Siksi, nuoret,

i h a n t e e t k o r k e a l l e !

Rope Kojonen.

Ohjelma.

*Jos voit suureen työhön käydä,
jalollekkin lämmittäydä, — tee se!*

*Jos voit kärsivälle suoda
toivon säteen, lohdun luoda, — suo se!*

*Jos voit puutteet lähimäisen
unhoittaa, myös vihapäisen — tee se!*

*Jos voit kesken pimeyttä
tiedon valon soihdun syttää — sytä!*

*Jos et ärmoja sa ano,
pelotonna totuus sano — aina!*

*Ja jos tuomiosi, pilkkaas
kävisikin omaan nilkkaas — käyköön!*

*Ja jos uskos, oppis antaa
maailmass' sun pilkkaa kantaa — kanna!*

E. Vavrinsky. — Suomensi G. J. Ramstedt.

Elämän keväällä.

*Sydän sykkii,
nuori rinta kiihkeästi hengittää,
silmä säihkyi,
elämä niin armahana hymyää.
Monet tuumat mielen täyttää,
toiveet syttyi, katoa pois.
Kaunihilta kaikki näyttää
niin kuin satua vaan ois.*

*Niin kuin tuuli,
tuntehemme syttyi, sekä leimuua.
Tuulen lailla
aatoksemme käypi meissä kulkemaan.
Nuori sielu puhtautta
tahtoo, niinkuin vettä maa,
siitä elää, siitä kasvaa,
eikä kuole milloinkaan!*

*Niin kuin kukka
aurinkohon katsoo, siitä voimaa saa,
niin myös nuorna
sielu kaipaa puhdasta ja korkeaa.
Maailma ei viihdytystä
sielulleni yhtään tuo,
aina kaipaa tuonne kauas
jonkun pyhän, suuren luo.*

*Kasvattakaa
henkeänne, sydäntänne varjelkaa;
jott'ei musta synnin pilvi
saisi sitä samentaa.
Rakastakaa kauneutta,
puhtahasta iloitkaa!
Niin ei sielun kirkas silmä
koskaan himmetäkään saa.*

Anna Kuparinen.

Ihmiselämä! Nuori elämä!

Mitä vastuksia voittavaa, vuoria siirtävää tenhoa siinä piileekään — jos se on puhdas ja kirkas kuin salomaan läpikuultava lähteensilmä.

Miten masentunut nuorukaisen elämä, miten lamassa neito-
senkin siivet, jonka voimanlähteet siveettömyyden loka on
päässyt samentamaan, jonka taivaan intohimojen rajuilmat ovat
peittäneet mustiin, Tuonelan tulia iskeviin pilviinsä.

Nuorukainen! Neitonen!

Ystäväni! Sinä joka tänään niin uljaana, kirkassilmäisenä
luot punastumatta katseesi maailmaan — tee luja päätös, vanno
pyhä vala Jumalasi kasvojen edessä, isänmaasi alttarin kupeella
tahtovasi säilyttää sielusi, ruumiisi puhtaana, saastuttamatto-
mana isänmaallesi, vastaisen kotisi rakkaalle vierustoverillesi,
lapsillesi ja ennen kaikkea Vapahtajallesi, taivaalliselle isällesi.

Pitkän, surujakin käsittävän, mutta aina onnellisen avioelä-
män kokemuksesta voin sinulle vakuuttaa, ettet ole tällaista
pätöstä ikinä katuva. Katuva sitä vastoin olet, jollet tällaisia
pätöksiä tee nuoruutesi, uhkuvan voimasi päivinä, silloin kun
veri lämpimänä suonissasi kuohuu ja elämä hymysuin levittää
aarteitaan eteesi päivänpaisteen kimaltelevassa valossa.

Konr. Reijo Vaara.

Vapautuksen hetki on tullut! Kirjat nurkkaan! Vihdoin-kin pääsen teistä, piinan ja kiusan kappaleista! Tällä mielellä moni tervehtii päivää, jolloin hän viimeisen kerran sulkee koulun oven astuakseen — elämän kouluun. Siellä, niin arvellaan, ei kaivata kirjoja, siellä opettaa elämä itse!

Moni luopuukin koulusta päästyään seurustelustaan kirjojen kanssa. Ja tekee sen korvaamattomaksi vahingokseen.

Laskeppas, kuinka monta eri kirjaa olet kouluajanasi joutunut lukemaan ja ajattele, mitä tiesit kouluun tullessasi ja mitä tiedät nyt.

— Merkillistä, miten paljon tietoja niin muutama kirja on-kaan minulle voinut antaa, olet pakoitettu tunnustamaan.

Ja kuitenkin, sinä olet lukenut ainoastaan kirjojen — sisällys-luetteloita, kuten eräs näitä asioita ymmärtävä mies on sanonut.

Nyt tulevat kirjat toisenlaisina luoksesi.

Tähän saakka sinä opettajasi johdolla ja ikäänkuin pakosta tutustuit kirjaan ja henkiseksi omaisuudeksi sen tiedot sait.

Nyt on sinun itse otettava siitä irti tietoja ja henkisiä aarteita! Sinä olet kullankaivaja joka kultahiekasta huuhtoo kullan.

Mutta: *Katso eteesi!*

Kaikki hiekka ei sisällä kultajyviä! Jokainen kirja ei ole sinun luettavaksesi.

Eikö totta, että tahdot seurustella ainoastaan kunnon toverien kanssa! *Hyvä kirja on paras toverisi.*

Kuinka suuren arvon panisitkaan tuttavuudelle jonkun kansasi suurmiehen kanssa, ehkäpä jonkun sellaisen, joka jo lepää isänmaan povessa. Sinulla onkin mahdollisuutta siihen. Hän on jättänyt paraan osan itsestään jälkeensä. Hän kirjoitti kirjoja, pani niihin sen mitä hän jalointa ja kauneinta ajatteli ja sen mikä hänelle tietojensa, ymmärryksensä ja elämäkokemuksensa nojalla oli todeksi ja oikeaksi selvinnyt! Seurustele hänen kanssaan! Opi häntä tuntemaan!

Kirjan avulla on sinulle mahdollista seurustella kaikkien jaloimpien ihmisten kanssa, joita maa on päällään kantanut.

Vielä enemmänkin.

Kirja vapauttaa sinut paikan ja ajan rajoista!

Kuinka harvat ne ovatkaan, jotka pääsevät näkemään maailmaa ja elämää ulkopuolella kotipaikkakuntansa. Kenties et pääse sinäkään. Mutta kirjan avulla sinä pääset. Kirjasta sinä löydät koko maailman ja sen opastamana sinä voit vaeltaa kaikkialla ja henkisellä silmälläsi nähdä kaikki, mitä maailma nähtävää ja opittavaa saattaa tarjota.

Ja jos vielä pääsisit matkustelemaan vaikkapa suurten merien taa ja omin silmin saisit nähdä vieraita outoja oloja, niin olisit kuitenkin sidottu nykyhetkeen. Kirja vapauttaa sinut ajan kahleista. Se avaa sinulle koko menneisyyden siitä hetkestä saakka, jolloin historiallista elämää maan päällä on eletty, saatapa se vielä kohottaa tulevaisuutta peittävää verhoa ja menneisyyden kokemusten perustalla määritellä vastaisuuden suuntaviivat.

Ihmiselämä on sanomattoman monivivahteinen. Kukaan ei pelkkien omien havaintojensa ja kokemustensa nojalla voi siitä muodostaa itselleen todellisuutta vastaavaa käsitystä. Lähemmäksi totuutta pääsee ihminen oltuaan tilaisuudessa oppimaan toisten havainnoista ja kokemuksista. Kirjan avulla on sinulla mahdollisuus laajentaa havaintopiiriäsi rajattomiin.

Kaipaat tietoja, yleistietoja ja ammattitietoja, ne auttavat sinua eteenpäin elämässäsi. Vaikka et voisikaan jatkaa koulunkäyntiä korkeammissa oppilaitoksissa, voit itse kirjoista hankkia

kaipaamiasi tietoja. Monet suuret miehet ovat itseopintotietä hankkineet laajat tietonsa.

Kirjan avulla on sinulla täten mahdollisuus kartuttaa tietojasi ja ymmärrystäsi. Tieto ja ymmärrys on arvokasta omaisuutta. Muista kokeneen Salomon neuvoja. Ensinnä tätä:

»Koko omaisuutesikin sä ymmärryksestä anna.»

Ja sitten myös tätä:

»Viisauden alku on: Viisautta hanki.» Kirjasta voit sitä hankkia paljon.

— Mistä tiedän, mikä on hyvä kirja?, kysyt.

»Kirjaa, jota ei kannata lukea useammin kuin kerran, ei kannata lukea ollenkaan», on joku sanonut. Kotikunnassasi, ehkäpä kotikylässäsikin on kirjasto. Mene sinne, pyydä sieltä kirjastonhoitajalta hyvä kirja. Valitse ensin siltä alalta, johon harrastuksesi ovat kohdistuneet ja sinä pian huomaat, että kirja saattaa olla toveri, josta et mielikään erota.

Mutta kuinka on sinun luettava?

— Tottakai minä lukea osaan, koulun käynyt ihminen!

Ehkä. Siltä varalta, ettet osaisi lukea oikein, nimittäin niin, että voisit saada kirjasta sitä mitä se tahtoo sinulle antaa, tarkastakaamme muutamia neuvoja, joita eräs paljon lukenut mies suosittelee.

Ensinnä olisi sinun tutustuttava siihen henkilöön, joka on kirjan kirjoittanut. On olemassa kirjallisuuden historioita, joista saat tässä suhteessa tarpeellisia tietoja ja luultavasti ainakin kunnankirjastossa Tietosanakirja, joka sisältää lyhyet tiedot useimmista tunnetuista kirjailijoista. Katso niistä tarpeelliset tiedot. Tuntiessasi kirjoittajan ja hänen elämänsä, paljoa paremmin ymmärrät hänen kirjaansa.

Monessa kirjassa on esipuhe, jossa kirjoittaja antaa kirjan ymmärtämiselle tarpeellisia edeltäviä tietoja. Älä jätä sitä lukematta.

Sitten silmäile läpi kirjan sisällysluettelo, sillä siten jo aluksi saat kokonaiskäsityksen kirjan sisällöstä ja voit ymmärtää sen eri osien yhteenkuuluvaisuuden.

Käydessäsi nyt varsinaiseen kirjan lukemiseen, kiinnitä koko huomiosi siihen mitä luet. »Sinä voit lukea kaikki British Museum¹⁾ kirjat — jos ikäsi vain siihen riittäisi — ja kuitenkin jäädä ylen 'sivistymättömäksi', kehittymättömäksi ihmiseksi: mutta jos sinä luet kymmenen sivua hyvää kirjaa, kirjain kirjaimelta, se on todellisella tarkkuudella — olet sinä siitä lähtien jossakin määrin sivistynyt ihminen.» Näin on sanonut englantilainen ajattelija John Ruskin. Painaaksesi muistiisi lukemaasi, merkitset tärkeimmät kohdat erityiseen muistiinpanovihkoon, jota lukiessasi aina pidät käsillä. Jos kirja on omasi, niin alleviivaa ne paikat, jotka erityisesti ovat mieleenpainettavia, äläkä silloin epäile sivujen reunustoihin kirjoitella huomautuksiasi, jos nim. toista tietä olet saanut kirjassa esiintyvistä tiedoista eroavia tietoja. Jos luet kirjaa, jossa on paljon vuosilukuja tai numerotietoja, niin elä rasita muistiasi koettamalla niitä kaikkia sinne sulloa. Etsi niistä tärkeimmät, pääasioita esittävät ja vain ne paina mieleesi.

Kun olet kirjan lukenut, niin lue se vielä toinen kerta, tahi ainakin silmäile läpi alleviivauksesi ja huomautuksesi ja tarkasta niiden paikkansapitäväisyyttä. Sitten kirjoita muististasi yhdistelmä siitä mitä luit, toisin sanoen selostus lukemastasi. Vielä voit jollekin hyvälle toverillesi suullisesti selostaa lukemasi kirjan. Täten olet ominneuvoisi suorittanut samaa, mitä ennen koulussa teit opettajan johdolla kerratessasi oppikirjain sisältöä. Tätä menettelyä ei ole syytä rajoittaa ainoastaan n. s. tietokirjoihin, hyviä kaunokirjallisiakin teoksia lukiessasi sietää sinun ottaa se käytäntöön.

Yhtä tärkeätä kuin huolellinen lukeminen, on se, että sovellutat oppimasi elämään. Vasta silloin kuin olet noudattanut elämässäsi niitä totuuksia, joita itseopintojesi kautta olet saavuttanut, olet lukenut kirjaa oikein.

Kirjoja ei kirjoiteta sitä varten, että niitä ainoastaan *luettaisiin*, vaan sitä varten, että ihmisten elämä muodostuisi niiden esittämien ihanteiden mukaiseksi.

---

¹⁾ British Museum on Lontoossa ja on maailman suurin kirjasto.

Älä pelkää, että sinun olisi ainoastaan tietokirjoja luettava. Lue kaunokirjallisuutta myös, mutta älä lue *ainoastaan* kaunokirjallisuutta. Ei ihminen elä yksistään makeisilla, hänen täytyy saada ravintoarvoltaan mahdollisimman täysipainoista ruokaa, voimistuakseen ja pystyäkseen elämäntehtäviinsä. Hyvä on, jos onnistut saavuttamaan oikean suhteen näiden kahden kirjallisuuslajien välillä. Oikea suhde on silloin, kun »Välskärin kertomuksia» lukiessasi tunnet tarvitsevasi katsoa historiasta miten siellä historioitsija kertoo samoista tapauksista, joista runoilija kertoo tässä romaanissa.

— Mutta minähän aioin työhön ansaitsemaan ruumiillisella työlläni jokapäiväisen leipäni, jäänekö siinä aikaa lueskelemiseen, arvelevat monet.

Kun opit antamaan ajalle arvoa, löydät monta sopivaa lukuhetkeä. Ja muista, että juuri ruumiillisen työntekijä tarvitsee henkistä virkistystä, hänen henkensä saattaa muuten tylsistyä ja hänestä tulla itsetiedoton kone. Varaa vaikkapa 1 tunti päivässä lukuajaksesi. Kuinka paljon ehditkään pitkän vuoden varrella lukea ja oppia ja kuinka paljon vuosikymmenen kuluessa! Laskeppas, montako sivua huolellisesti lukien ehdit tunnissa lukea, montako vuodessa ja montako vuosikymmenessä. Vuosikymmenessä luet jo pienen kirjastollisen kirjoja.

Mitä mahdollisuuksia kirjat, jos niiden seuraa harrastat, sinulle antavatkaan! Tulet näkemään, että ne, jotka hankkivat itselleen tietoja, ne edistyvät nopeammin elämässään ja ovat pystyvämpiä voittamaan vastuksia. »Tieto on valtaa.» Olet kokeva sen.

Oli räätälin poika, jota myöskin aijottiin räätäliksi. Hän luki vapaahetkinään. Ja hänestä tuli Elias Lönnrot.

Oli köyhä poika, jolle elämä aluksi oli tyly, mutta hän luki ja opiskeli itseksensä. Hänestä tuli Thomas Edison.

Sinun mahdollisuutesi ovat rajattomat. Älä halveksi niitä. Kirja ja uskollisuutesi sillä paikalla, mihin olet joutunut, vievät sinua eteenpäin.

Ole kestävä lukija! Elleivät lukemisesi heti luistakaan niin hyvin kuin otaksuit, ellei kirja heti tunnukaan niin viehättävältä

kuin olet kuvaillut, älä heitä kesken. Ennen pitkää on se siksi tuleva, s. o., sitte kun olet oppinut oikein lukemaan.

Mutta silloin kirja ja sinä olettekin erottamattomat.

*

Aioit ehkä sinäkin koulusta päästyäsi tehdä pesäeron kirjan kanssa. Ei, nyt et sitä teekään. Nyt sinä liityt siihen oman vapaaehtoisen harrastuksesi koko innolla ja voimalla.

V. K.

Onko sinulle elämä rakas? Älä sitten hukkaa turhaan aikaasi, sillä siitä elämä on kokoonpantu. — *Franklin*.

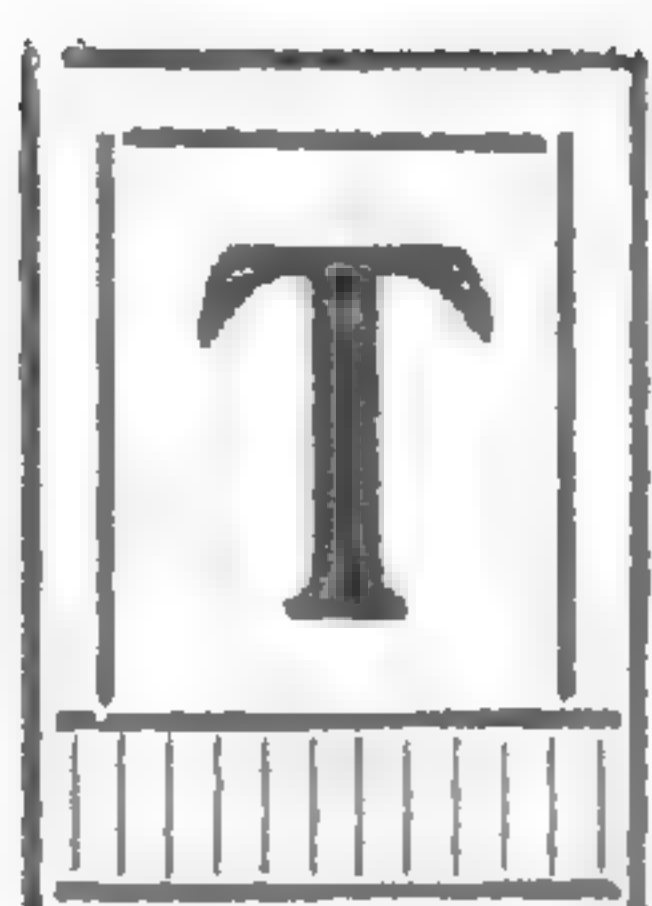
Ei ole ainoatakaan hetkeä nuoruudessa, joka ei helmassaan kantaisi kohtaloa — ei silmänräpäystä, joka olisi korvattavissa, jos on antanut sen mennä hukkaan, tai jolloin laiminlyötyä työtä voisi jälestäpäin suorittaa. — *Ruskin*.

Älä luota yhtämittäiseen menestykseen; kun kaikki käypi sinun tahtosi mukaan, niin pelkää sitä enemmän. — *L. Stenbäck*.

Ajan tuhlaaminen on samaa kuin tarmon, elinvoiman ja luonteen tuhlaaminen; sen mukana seuraavat huonot toverit ja huonot tavat, ja hyvät tilaisuudet, jotka eivät koskaan palaa jälleen, menevät sen mukana hukkaan. — *Swett Marden*.

Te nuoret olette kai useasti kuulleet puhuttavan maahengestä, mutta oletteko samalla tulleet ajatelleeksi, mitä maahengellä tarkoitetaan, — mitä kaikkea siihen sanaan sisältyy?

Että ihminen »maasta tullut» ei voi elää ilman maata, ilman maanantimia, sen me kaikki tiedämme. Millainen olisikaan ihmiselämä ilman sitä tyhjentyvätöntä ihanuutta, jota maa meille joka hetki tarjoaa. Katsokaa maata, luontoa, — katsokaa sitä keväällä, kun auringon lämpö ja valo lehdettömään koivuun hiirenkorvat paisuttaa, niityt, vainiot kukkatarhoiksi pukee, niiden kukat ummuistaan aukoo, — kuunnelkaa purojen hiljaista lirinää, lintujen iloisia liverryksiä! Katselkaa, kuunnelkaa ja te huomaatte kaikkialla ympärillänne maahengen sydämen sykintää! Te näette sen, kuulette sitä keväällä luonnon eloon herätessä, — kesällä kukkivana ruohovaippana, lainehtivana viljavainiona, — syksyllä raskaina kultatähkinä tuleentuneen viljan latvoissa. Ei löydy ainoatakaan ihmistä maan päällä, joka ei jollain tavoin olisi tekemisissä maan ja maahengen kanssa.

Jokapäiväisessä elämässä tarkoitamme maahengellä maamiehen rakkautta maatalouteen. Tämä käsitys on kuitenkin erehdyttävä. Maahenkikäsitys on paljon laajempi. — Rakastamalla maata, tekemällä sen hyväksi työtä, rakastamme myös kotiturvetta, sitä kontua, johon isä ja äiti, johon mahdollisesti jo esi-isämme, ovat uhranneet työnsä, jota he ovat rakastaneet, jossa he ovat eroittumattomasti olleet kosketuksessa maahengen

kanssa, jossa monet itse olemme nuoruutemme viattomat päivät viettäneet. Kotiturpeesta siirtyy rakkaus kotiseutuun, sen luontoon, sen ihmisiin ja siitä taas kehittyy tuo ylevä tunne, jota isänmaanrakkaudeksi nimitämme.

Maahenki kuuluu siis kaikille, ilman eroitusta pitäisi jokaisen rakastaa maata. Sellaisillekin, jotka eivät suoranaisesti ole maanviljelyksen kanssa tekemisissä, on siis maahenki välttämätön. Heidän tulisi ainakin kunnioittaa maataviljelevää väestöä ja heidän raskasta työtään, eikä missään tapauksessa sitä halveksia, kuten valitettavasti kyllä vielä usein on asianlaita.

Syyn tähän halveksimiseen taas löydämme hyvin helposti. Sellaiset ihmiset eivät lainkaan tule ajatelleeksi sitä korvaamattonta tehtävää, mikä maanviljelyksellä on ollut ja tulee aina olemaan ihmiskunnan pyrkiessä yhä korkeammalle kehitysteelle, — sivistystasolle. He eivät muista, että maamiehen ammatti on ihmiskunnalle leivänantajan ammatti ja siis ainakin kaiken aineellisen hyvinvoinnin lähde. He eivät muista, mitä kaikkea maamiehet ovat maansa edestä uhranneet ja edelleen uhraavat. He eivät tule ajatelleeksi, että he itse polveutuvat maamiehistä. Tämä tiedottomuus se on heissä vähitellen tukahuttanut viimeisenkin maahengen kipinän.

Mikä kuitenkin on ikävintä, on se, että tämä tiedottomuus on vähitellen tunkeutunut itse maataviljelevään väestöönkin. Heistäkin on jo paljon hävinnyt rakkautta maahan ja maatyöhön, heiltä on hävinnyt usko maanviljelyksen kannattavaisuuteen. Lahjakkaat nuoret neitokset ja pojat jättävät kotoisen kontunsa, lähtevät suureen maailmaan, usein synnyinmaansa rajojen ulkopuolelle, muka siellä helpommin leipänsä ansaitakseen, sekä voidaksensa sen ohella viettää iloisempaa elämää. He eivät näe sitä siunausta, joka on maatyöhön kätkeyty, he katselevat sitä vaan ilottomana raatajatyönä, jota he pakenevat. He eivät ymmärrä eivätkä tunne iloa, nähdessään peltonsa rajan otsansahien panttina siirtyvän yhä ja yhä kauemmaksi synkkään korpeen, — eivät tunne iloa, nähdessään peltoonsa uhraamansa työn kohottavan satojen suuruutta, nähdessään kotieläintensä tuotannon vuosi vuodelta lisääntyvän. Maahenki on heissäkin

sammunut. He eivät näe sitä maan rikkautta, niitä salattuja aarteita, niitä ijäti nuoria voimia, jotka heitä siellä aina ympäröivät. Heidän sydämensä on kuollut kaikille niille lukemattomille tunteille, jotka yksinään maaelämän ihanuuteen voivat yhtyä.

Mutta miten käy heille suuressa avarassa mailmassa, jossa lukemattomat vaarat ja viettelykset heitä väijyvät? Onko kaikilla heillä kylliksi voimia kiusauksia välttääkseen? — Vain harvat heistä vaaroilta säilyvät, useimmat sortuvat, — sortuvat sekä henkisesti että ruumiillisesti! Nuori työvoima vähenee maalta, — kaupungit, tehdaspaikat täyttyvät. Mutta yhtärintaa tämän kanssa kasvaa kaupungeissa köyhyys, sairaus, siveettömyys ja rikollisuus.

Sanotaan maalta siirtymisen syyksi sitä, ettei maanviljelys kannata. Tämä saattaa olla totta, mutta etsiessämme todellisia syitä tähän, huomaamme helposti suurimmaksi syyksi siihen ammattitaidon puutteen. Maamiehen ammattihan on vaikein, monimutkaisin kaikista ammateista. Siinä tarvitaan kokemusta, taitoa ja tietoja. Ennenkaikkea on otettava selvä puutteellisuuksista, korjattava ne. Ennenkuin epäkohdat ovat korjatut, ei kannattamattomuudesta voi puhua. Muuten aivan nurinkurista puhua maatalouden kannattamattomuudesta. Mikä ammatti sitten kannattaa, jollei ammatti, jonka käytettävänä on kaikki luonnon voimat ja rikkaudet — luonto paloittelemattomana. Maa — meidän karu Suomemmekin — on ja pysyy tyhjentyvätönä rikkauden lähteenä kaikille niille, jotka ymmärtävät vaan siitä etsiä Luojan siihen kätkeviä loppumattomia aarteita. Maa jos mikään palkitsee ymmärtävän raatajansa vaivat, — palkitsee ne monenkertaisesti.

Jos kansamme kaikkia kerroksia elähyttäisi todellinen voimakas maahenki, niin varmaan muuttuisivat asiat toiselle kannalle. Jos kaikki puhuisivat kunnioituksella maanviljelijän työstä, niin varmaan monen maaseudun nuorukaisen matka maailmalle keskeytyisi, iloisin mielin jäisivät he lapsuutensa koteihin työskentelemään.

Nuorukaiset, tytöt ja pojat! Pitkälle elontaipaleelle lähtiesänne, älkää antako minkäänlaisten virvatulten tukehuttaa sitä

maahengen kipinää, jonka luonto on sisimpäännne kätkenyt. Älkää antako maahengen sammua, vaan päinvastoin — kuulu-kaapa mihin kansankerrokseen tahansa — hoitakaa sitä huolella kukin kutsumuksenne mukaisesti, elvyttäkää sitä, sillä silloin tulee elämänne sisällöltään rikkaammaksi, onnellisemmaksi, — eikä yksin oma elämänne, mutta samalla koko kansamme sekä nykyinen että tuleva elämä valkenee ja kansamme olemassaolon perusta lujittuu. Seurustelkaa suuren, puhtaan, ylhäisen maan, luonnon kanssa, jossa maahenki asuu, se tekee kätenne voimak-kaaksi, mielenne iloiseksi, aatteenne jaloiksi ja sydämmenne puhtaaksi!

Huugo Niinivaara.

Kotilampi.

*Niin mielelläni iltasin
luon' istun kotilammin,
sen rantamalla tuulikin
kuin henkis' armahammin.*

*Sen rantamalla mielikin
niin syvän rauhan saapi,
kun kotimetsä laulava
sen kalvoon kuvastaapi.*

*Sen lainehilla purteni
kuin joutsen mua kantaa,
Se helmassansa uinua
kuin äiti armas antaa.*

*Niin mielelläni iltasin
luon' istun kotilammin,
sen rantamalla kaihonkin
mä kannan rohkeammin.*

Kaarlo Luukkonen.

Kukapa ei tuntisi tupakkaa. Kukapa ei tietäisi miten sitä käytetään. Pieni lapsikin sen tietää. Niin yleistä on tupakka. Kukapa ei ole, vaikka vastoin tahtoaankin, saanut tupakansavua niellä. Et tarvitse kulkea montaakaan metriä kaupungin katuraittia tai kylän raiteita, kun tuprahtaa vastaan tulevan suusta sakea savupilvi, josta osan saat vetää keuhkoihisi ilman pitempiä sopimuksia. Sitä siivottomuutta ja tupakan savun paljoutta, mikä on tavallista rautateiden tupakkavaunuissa, ei tarvitse mainitakaan. Tupakansavua ovat tulvillaan kahvilat, kokoushuoneet, kodit, puhumattakaan kaikenlaisista kapakoista, joiden ilmaan tupakansavu ja alkoholi-
löyhy välttämättä kuuluvat. — Tupakkaa käytetään pohjoisessa ja etelässä, kaupungeissa ja maalla; poltetaan aamuisin ja iltasin, kotona ja kylässä, kaduilla ja toreilla. Mistä löydämme enää paikkaa, jossa ei tupakkaa käytettäisi?

Savuava tupakka miehen tahi miehenalun hampaissa näyttää kuuluvan »ajan vaatimuksiin».

Mikä on syynä tupakan käytön suureen leviämiseen kaikkiin kansankerrokseen? Epäilemättä se yleinen luulo, että tupakka on sangen viaton ja vaaraton, vieläpä usein hyvin terveellinen ajanvietto, sekä ajatusten ja järjen selvittäjä. Mitä etenkin nuorisoon tulee, on suurena vaikuttimena se, että tupakoimista pidetään »miehen merkinä». Maalla — ja miksei kaupungeissakin — on aivan yleisenä tapana, että kun poika pääsee »ripille», silloin hän myöskin saa luvan polttaa, kuuluuhan hän jo miesten kirjoihin. Nuoret pojat odottavatkin erityisellä mielenkiinnolla sitä aikaa, jolloin he »aikamiehinä» saavat pistää pala-

van paperossin, tahi tupakkapiipun »rehellisesti» hampaisiinsa. Ei aina odoteta tätä luvattua aikaakaan. On sangen yleistä, — varsinkin kaupungeissa ja tehdasseuduissa — että nuoret pojat jo koulun penkillä istuessaan ovat täydellisiä tupakan orjia.

Mitä vaaroja tupakan käyttäminen sitte tuo tullessaan? — Että tupakka on ihmisen terveydelle yhtä vaarallista kuin alkoholi, siitä ovat nykyään useat tiedemiehet täysin selvillä. Sveitsiläinen professori *G. von Bunge* on pitkällisten tutkimustensa kautta tullut siihen tulokseen, että tupakankäyttö turmelee siemensolut ja vaikuttaa siten suvunrappeuttajana. Se aiheuttaa *sydänvikoja*. Se synnyttää suonikovettumaa, josta taas aiheutuu joukko mitä erilaisimpia, hyvin vaikeita, tuskallisia ja hengen- vaarallisia taudinilmiöitä: *lihasheikkoutta, halvausta, rampuutta, aivopehmennystä, sydänvikoja, vesitautia, hengenahdistusta, sydänhalvaus j. n. e.* Tupakoimisen seurauksena huomataan edelleen: *tulehdusta kidassa ja kurkunpäässä, vatsa- ja suolivaivoja*, mitä erilaisimpia ruoansulatushäiriöitä, ruokahalun puutetta, vatsakatarria, oksetusta y. m. Lopuksi kuuluvat kaikenlaiset *hermohäiriöt* pitkäaikaisen tupakkamyrkytyksen tavallisimpiin seurauksiin, kuten yleinen hermostuneisuus, ärtyisyys, levottomuus, taipumus *raskasmielisyyteen, huimaus, päänsärky, korvien humina, unettomuus, vapiseminen, silmien häikäisy, muistamattomuus* ja muiden henkisten kykyjen vähen- tyminen, *neuralgia*, näköhermojen tulehtuminen ja *näön hei- kontuminen täydelliseen sokeuteen asti.*

Tupakasta on nuorisolle myöskin arveluttavia siveellisiä vaa- roja. Ruotsalainen piirilääkäri *Selldén* sanoo siitä: »Tupakka on ensimmäinen rengas siinä pahuuden ja viettelysten ketjussa, joka nuorisoa kaikkialla piirittää. Sitä seuraa helposti väki- juomain käyttäminen, kapakoissa käynti ja monet muut syvem- mät lankeemukset». Samaan tapaan lausuu tohtori *A. E. Goldkuhl*, yksi Ruotsin etevimmistä koululääkäreistä: »Se joka ei polta, ei myöskään mielellään viihdy noissa ummehtuneissa ja savuisissa pesissä, kapakoissa, joissa nuoriso niin pian kadot- taakaan sekä sielunsa että ruumiinsa voimat ja joustavuuden». »Nikotinismi ja alkoholismi valmistavat toisilleen tietä», sanoo

ranskalainen lääkäri, tohtori *Laurent*, ja lisää samalla: »Ensin tulee tavaksi käyttää tupakkaa, sitte alkoholia ja tämän perästä varkaus. Sanon varkaus, ja se on surullinen totuus. Moni lapsi, joka tupakoi, varastaa, voidakseen ostaa tupakkaa. Tavallisesti käy niin, että he näpistelevät ensin vanhemmiltaan pennisen silloin, toisen tällöin. Ja sinä päivänä, kun he eivät voi varastaa vanhemmiltaan, varastavat jostakin muualta. Tupakoiminen, joka alussa oli vaan huvia, on vähitellen tullut todelliseksi tarpeeksi — *himoksi*. — Voisin luetella lukuisia esimerkkejä siitä, että lapset varastavat saadakseen tupakkaa».

Epailemättä on tohtori *Laurent* oikeassa. Kun nuori, aivan mitään aavistamaton poika joutuu suurempien kanssa tekemisiin, on tavallista, että ensin tarjotaan tupakkaa. Välttääkseen toisten pilkkaa ja naurua koettaa vasta-alkaja olla niin miehekäs kun mahdollista. Ensi kerralla koe ei tavallisesti onnistu, mutta toisilla kerroilla on kokeilija kahta miehekkäämpi. Näin jatkuu tupakoimisharjoituksia, ensin salassa, nurkkain takana ja metsissä, vähitellen yhä julkisemmilla paikoilla. — Viettelijät ovat tavallisesti taipumuksiltaan mitä huonoimpia ja siksipä onkin — varsinkin kaupungeissa — sangen tavallista, että tupakoimista seuraa juopottelun harjoitukset sekä paljon muuta pahaa, joka vähitellen vie yhä syvemmälle siveelliseen alentumiseen.

Ajatelkaa sitten, miten ruma tapa tupakoiminen on. Ajatelkaa tupakoitsijan löyhkääviä vaatteita ja asuinhuoneita. Ajatelkaa miten tupakoitsijat saastuttavat kanssaihmisiltään ilman. Ajatelkaa köyhän kansan ahtaita asuntoja, joissa isä polttaa ja koko perheen, yksinpä rintalapsenkin täytyy alituisesti myrkytettyä ilmaa hengittää. Ajatelkaa yleisiä huoneustoja, joissa tupakoitsemattomien terveys pilaantuu. Ja ajatelkaa inhottavaa alituista syleskelemistä tupakoimisen takia.

Onko nyt miehekästä seurata ja matkia tällaista rumaa ja epäterveellistä tapaa? Eikö ole paljon miehekkäämpää asettua sitä vastustamaan! Ne nuoret, jotka tahtovat astua elämään korkein ihantein, jotka tahtovat kehittyä henkisesti ja ruumiillisesti voimakkaiksi ja eteviksi, päättävät olla aina tupakoimatta.

K. R.

Vanha tarina luulee tietävänsä syyn siihen, miksi lepakko ei toimi päivällä, vaan asettaa askareensa yön ajaksi. Kun tämä siivekäs nisäkäs ensin ilmestyi maailmaan, niin arveli hän voivansa liittyä pääskysiin, koska hänelläkin oli pitkät siivet ja erinomainen lentotaito. Suuresti joutuivat kuitenkin viimeksimainitut ymmälle, kun lepakko lentää lehahti niiden joukkoon. Ensi hämmästyksestä toinnuttuaan ne alkoivat kierrellä ja kaarrella uuden tulokkaan ympärillä sekä tiristä keskenään: »Oletteko nähneet mokomaa otusta, jolla on kynnet siivissä ja inhoittava karvapeite ruumiissa? Mitä hän meidän seurastamme hakee?» Ja äkkiä ne, kirkuen tunnettua sotahuutoaan »kisvie, kisvie», karkasivat suurella joukolla lepakko parkaa kohti. »Pois meidän seurastamme!» ne kiljuivat. »Mene hiirien ja rottien luo, sillä sinne joukkoon sinä kuulut!»

Nahkasiipi teki työtä käskettyä ja meni hieromaan tuttavuutta hiirien kanssa. Mutta ei silläkään taholla ollut vastaanotto erittäin sydämellinen. Nuo pienet nakertajat tirkistelivät häntä reiästään, kiertelivät häntä nuuskien ja vikisivät keskenään: »Ei ikinä tuollainen epäluomus kuulu meikäläisiin. Katsokaa sen kauheata naamaa. Ja siivet sitte!» Äkkiä ne törmäsivät esiin lukuisista lokeroistaan hihkuen: »Pois täältä! Mene mokomakin siipiniekka lintujen luo!»

Kun lepakko näin ollen ei kelvannut lintujen eikä hiirienkään joukkoon, niin oli sen pakko hämärissä äänettömästi lennellä.

Nahkasiiven kulmikkaat liikkeetkin osottavat vielä tänäkin päivänä sen arkuutta ja epävarmuutta.

Murrosiässä on nuori ihminen vähän samassa asemassa kuin sadun yölepakko. Hän ei enää kuulu oikein lapsiin, mutta ei myöskään ole vielä saanut valtakirjaa aikuisten joukkoon. Lasten puuhia hän toisaalta katselee yli olan, mutta toiseltapuolen hänen mielensä tekee ottamaan niihin osaa. Mutta innostuttuaan heidän leikkeihinsä ja täydestä sydäimestä puuhatessaan niissä hän joutuu käsittelemään liian kovakouraisesti noita pienempiä. Silloin nämä joukolla asettuvat häntä vastaan, sättivät vanhaksi vaariksi ja ajavat pois joukostaan.

Hän menee sitte aikuisten seuraan. Jos hän istuu siellä sanattomana väännellen itseään tuolillaan, huiskutellen ja kolistellen jalkojaan, niin saatetaan hänelle huomauttaa kaikessa ystävyydessä: »Mitä täällä tyhjän panttina istut? Mene lastenkamariin!» Jos hän taas sekaantuu keskusteluun, niin sekään ei ole hyvä. Nimitellään pikkuvanhaksi ja terotetaan mieleen vanhaa kultaista elämänohjetta, että kainous vaatettaa naista, vaitiolo nuorukaista. Lopuksi käsketään menemään toisten lasten kanssa leikkimään. Eikä auta, vaikka huomauttaakin, että sieltähän sitä poisajettuna juuri tultiin.

Tämmöinen kohtelu, tällainen puolelta toiselle lykkiminen on kovaa ja tylyä, kun muutenkin kyllin hyvin tuntee olevansa sopimaton koko ympäristöönsä. Murrosiässä oleva nuori ihminen on epäsoinnussa omien vaatteitensakin kanssa: ranteet rientävät hirmuisella kiireellä ulos takinhihoista, nilkat ja housunlahkeitten suut pakenevat toisiaan sen kuin kerkiävät. Takin vyötärön kohta kiipeää lapaluitten väliin. Tyttöjen polvet eivät viihdy hamosen peitossa. Luulen monen murrosiässä olevan tytön kävelevän kumarassa vain sen vuoksi, että hame näyttäisi pitemmältä.

Ja murrosiässä olevien ihmisten on useimmiten kulutettava nuo epämukavat vaatteensa loppuun. Ei siinä auta vastaanhangottelu. Jos aikuisten olisi pidettävä niin huonosti sopivia vaatteita, kuin edellä on kuvailtu, niin kyllä ne kiiruusti tatarin nyyttiin viskattaisiin. Ja kuitenkin kärsivät murrosikäiset

tuossa asussa enemmän kuin aikuiset, sillä edellisille merkitsevät ulkonaiset seikat, toisten nauru ja arvostelu enemmän kuin jälkimäisille.

Murrosikäinen tuntee omassa itsessäänkin harmittavaa epäsointua. Poikien ääni on siinä iässä milloin syvä ja miesmäinen, milloin taas korkea ja kimakka. Kun hän aikoo sanoa esim. pienelle siskolleen jotakin hyvin hellää ja hyväilevää, niin tuleekin sieltä kurkusta römeä ääni, joka pelästyttää pienoisen itkuun asti. Toisen kerran taas olisi tarkoitus esiintyä samankäisten seurassa oikein miehekkäänä, mutta silloin suvaitseekin ääni olla kimakka kuin pahaisilla tyttöletukoilla.

Ruokahalunsa erinomaisuudesta hän kuulee usein leikillisiä huomautuksia, että hän syö kuni hevonen. Ja sittekin tuntuu melkein alituiseen olevan nälkä.

Muutenkin se ruumis on niin omituinen. Sitä on vaikea pitää suorana ja ryhdikkäänä. Se lojuu ja venyy sekä sopivissa että sopimattomissa paikoissa. Se kiikuttelee ruokapöydänkin ääressä, törmää esineisiin ja ihmisiin sekä — kärsii itse kaikesta tästä.

Muistan, miten siinä iässä ihailimme ja kunnioitimme erästä opettajaamme, joka koko tunnin seisoj ryhdikkäänä opettajapöydän takana ja antoi kysymysten sadella meille. Monesti juttelimme keskenämme alakuloisina, ettei suinkaan meistä koskaan tule sellaisia miehiä, sillä niin mahdottomalta tuntui ruumiimme.

Kaikkea tätä epäsointua lisäämään herää uusia ihmeellisiä harrastuksia. Selän taakse jää se aika, jolloin tytöt, nuo tirsкуvat ja keskenään kuiskuttelevat olennot, olivat vastenmielisimpiä kapineita maailmassa. Nyttemmin heidän seuransa ei ole ainoastaan suvaittua vaan haluttuakin. Usein vain käy niin hullusti, että ensimmäisen kiintymisen esineenä on itseä paljon vanhempi ihminen. Näin kertovat elämäkerrat käyneen monelle suurmiehellekin. Siinäkin ilmenee murrosiän kaksinaisuus. Sen toiset juuret ovat lapsuudessa, toiset taas nuoruusiässä. Lapsena hän kaipaa vanhemman henkilön huolehtivaa ja suojelevaa rakkautta. Kun tämä yhtyy nuoruusiässä herää-

viin lemменunelmiin, niin eipä ihme, jos ensimmäinen mieltymys kohdistuu itseä vanhempaan henkilöön. Tämä kiintymys muodostuu valitettavasti useimmiten traagilliseksi. Tavallisin sen tekevät semmoiseksi toverit, jotka iälleen ja luonteelleen uskollisina, sekä kaikesta hienotunteisuudesta vapaina virnailevat ja kiusottelevat omalla rusikoivalla tavallaan. Napoleonistakin tekivät toiset kadetit tällaisen tapauksen johdosta laulun, jossa jokainen säe päättyi sanoihin:

Napoleon makkarasukka
rakastaa Fiametta rukkaa.

Vielä traagillisemmaksi muodostuu tällainen suhde sen kautta, että tuo kehittyneempi ihailtu käyttää väärin ihailijansa tunnehurmausta ja kokemattomuutta. Semmoinen menettely ei ole lainkaan harvinaista. K. A. Tavaststjernan seuranäytelmä »Muru» on palanen todellista säälimätöntä elämää. Siinä nuori herrasmies leikittelee morsiamensa nuoremman sisaren »Murun» murrosikäisellä ihastuksella, tuottaen hänelle katkeran tunnehaaksirikon. Kuuluissa suhde 43-vuotiaan Kustaa Mauri Armfeltin ja Sagan prinsessan välillä oli myöskin alkuaan »muru»-ihastus, jonka lempenasioissa turmeltunut Armfelt johti sukuelämän alalle ulottuvaksi rikokseksi. Eikä viime mainittu suinkaan ole ainoalaatuinen tapaus. Siksipä onkin perin tärkeää, että kasvattajat pitävät silmällä holhokkiensa murrosikäisiä ihastuksia, ellei mieltymyksen esine ole jalo ja ihanteellinen ihminen. Jos viime mainittu on ymmärtäväinen ja vastuunalaisuutta tunteva henkilö, niin johtaa hän ihailijansa ajatukset terveille urille. Yleväluonteinen ja etevä henkilö voi tällaisessa tapauksessa — käyttäen hyväkseen erikoista asemaansa — johtaa ja suunnata suojattinsa pyrkimykset kohti arvokkaita päämääriä. On äärettömän tärkeää murrosikäisen myöhemmälle kehitykselle, minkälainen on se ihminen, jossa hän oppii tuntemaan miehen tai naisen.

Julmasti ja ymmärtämättömästi menettelee sekin, joka nauraa murrosikäisen ihailijansa haaveille sekä nimittelee häntä

lapseksi, vieläpä — kakaraksikin. Ei mikään ole sen ikäiselle loukkaavampaa ja nöyryyttävämpää. Sillä hän haluaa niin rajattomasti tulla luetuksi aikuisten joukkoon. Erään 15-vuotiaan muistikirjaan on muutaman päivälliskutsun jälkeen piirretty sanat: »Minä sain istua pienemmässä pöydässä (lasten kanssa) — ja kuitenkin pääsin ripille jo viime vuonna.» Mutta samalla kun hän pitää lasten seuraa itseään halventavana, hän yhtäkaikki samassa muistiinpanossa paljastaa itsessään olevan lapsen valittaessaan, että kaikki hillomaljakot eivät käyneet heidän pöydässään.

Tämmöiset lasten luokkaan lukemiset ovat totisesti raskaita pettymyksiä ihmiselle, jonka öitten unelmana ja päivien kirkaana toiveena on jo kauvan ollut: »Kun viisitoista vuotta vaan ma kerran täyttää saan, niin silloin, niin silloin — —.»

Mutta kun kaikkien unelmien niskaan tulee jääkylmää suihkua, ja kun nuoret jäävät tänä tärkeänä murrosaikana ilman ymmärtävää ohjausta, niin joutuvat he raitille ja kadulle oppimaan sitä aikuisten elämää, mitä siellä on nähtävänä ja kuultavana. Kuva nuorukaisesta ja neitosesta, naisesta ja miehestä muodostuu siellä irvikuvaksi. Tupakka, ryyppy, humala, korttipeli, kiemailu ja läheiset suhteet toisen sukupuolen kanssa ovat kadulla ja raitilla opittuja ihanteita. Niin monen monet koettavat murrosvuosinaan voittoa kauhean vastenmielisyytensä tupakkaan, että »tupakkamiehinä» muutenkin näyttäisivät miehiltä. Ankarilla ponnistuksilla hankki Runeberg niinä vuosina itselleen taidon pitää tupakkamälliä suussaan virnistelemättä, kuten muutkin miehet.

Voi huoletta väittää, että ensimmäinen ryyppy otetaan useimmiten sen vuoksi, ettei kukaan epäilisi asianomaisen miehekkyttä. Juopumustila varsinkin tuottaa monien mielestä miehuuskannukset. Olen kuullut murrosiässä olevien miehenalkujen valehtelevan itseään syypäiksi päihtymiseen ja sukupuoliasioihin, koska luulevat siten esiintyvänsä hyvin miehekkäinä. — Tällöin he samalla joutuvat antamaan varsin kurjan kuvan niistä nuorista miehistä, joita ympärillään näkevät, ja joiden mukaan nuorukaisihanteensa muodostavat.

Joskus taas murrosikäiset, jotka ovat eri tavoilla joutuneet huomaamaan epäonnistuneisuutensa, rupeavat halveksimaan itseään, käyvät aroiksi ja umpimielisiksi sekä sulkeutuvat kuoreensa. Heistä tulee yksikseen nyhjöttäviä erakoita, jotka jäävät ilman sitä virkistystä ja kehitystä, minkä terve ja hilpeä toveriseura valmistaa. Jos he ovat poissa toisten nuorten joukosta, niin kaipaavat he kiihkeästi sinne. Jos he ovat siellä, niin nyhjöttävät nurkassaan alakuloisina ja vatsakatarri-ilme kasvoilla. Eivät he harrasta mitään erikoista, ei heitä innostuta mikään. Mutta

nuoruus ilman innostusta,
nuoruus tulta vailla —
oisko mitään kurjempata
elävitten mailla.

Myöhemminkin heidän sielunelämänsä liikkuu vain synkissä kuvissa. He huomaavat huonoa kaikkialla, ovat kaikkeen tyytymättömiä. He näkevät alituisen vain varjoja, päivänpaistetta ei koskaan. Sellainen ihminen saa kärsiä paljon. Ikävyyksiä hän saattaa tuottaa monella lailla ympäristölleenkin.

Usein on murrosikäisellä myöskin suuri vaara joutua kiintymään liiaksi itseensä. Tämmöisellä kehityksellä on kylläkin luonnolliset syyt. Kun huomaa jäsentensä vahvistuvan ja sielunsa terästyvän, niin johtuu helposti liiaksi arvioimaan voimiaan ja lahjojaan. Kukapa ei olisi nähnyt poikien siinä iässä koukistelevan ja jännittävän käsivarttaan sekä kuullut heidän vaativan toisia tunnustelemaan, miten vahvat lihakset siinä on. Kun samoihin aikoihin sattuvat ihmisen opiskeluvuodet ja muutenkin herää käsittämään useita uusia asioita, niin moni silloin luulee olevansa aika tönhörtti, oikea neropatti, joka ymmärtää juuri tarkalleen kaikki asiat. Omat tiedot ja käsitykset tulevat kaiken muun mittapuuksi. Ajetaan karusellia oman itsen ympäri. Ellei ihminen ajoissa pelastu sellaisesta omahyväisyydestä, niin kehittyy hänestä rikkiviisas ja itsekylläinen olento, joka ei osaa antaa arvoa toisten vakaumuksille ja kokemuksille. Lukuunottamatta sitä, että hän on harmillinen

ympäristölleen, hän joutuu ankarien kolausten alaiseksi, jolloin helposti on seurauksena katkeroituminen ja ihmisiin kohdistuvan vihan päästäminen sydämeen. Mutta joka veljeänsä vihaa, hän on tuomioon vikapää. Onnettomaksi, tuomionalaiseksi muodostuu sen ihmisen elämä, jonka tekoja johtaa ihmisviha.

Mutta nyt on nuorissa ihmisissä eräs jalo ominaisuus, joka herätettynä, oikein johdettuna ja käytäntöön otettuna voi pelastaa heidät eksymästä väärän mies- tai naisihanteen tavoitteeseen. Se pelastaa heidät niinikään sekä itsensä halveksimisesta että myöskin liiallisesta itseluottamuksesta jo oman itsensä palvomisesta. Se ylevä ominaisuus on kussakin ihmisessä oleva halu ja tarve *uhrautua*, tehdä jotakin sellaista, mistä ei hänellä ole suoranaista hyötyä, mistä ei hänelle leipä lisäännä eikä markkoja pyöri.

Että nuorisossa on tällaista kultaa kätkeytynä, sen huomaa aina, kun sille elävästi esitetään historian tai runouden sankareita ja sankarittaria, jotka ovat unohtaneet itsensä ja omat pikkupyyteensä sekä kokonaan uhratuneet jollekin suurelle asialle — olleet valmiit antamaan sille kaikkensa, vieläpä henkensä ja elämänsäkin. Esimerkkejä sellaisista henkilöistä on raamatussa, historiassa ja runouden parhaissa tuotteissa. Hyvin esitetty »Pilven veikko» tekee aina nuoriin ihmisiin suurenmoisen vaikutuksen. Samoin »Torpan tyttö». Kumpikin tuntee — ja nuoret heidän kanssaan, että lempi on enempi kuin elämä. Mutta on vielä suurempia asioita kuin lempi, joka tarkoittaa yksilöiden onnea. Niinpä »Pilven veikko» jätti lempivän immen, ihanan kotoisen onnen rakastavan ystävän jakamana, kun koko isänmaa, tuhansien kotien onni oli kysymyksessä. Niiden hyväksi hän ilomielin antoi kaikkensa, uhrasi nuoren lämpimän sydänverensä. Intomielin yhtyvät nuoret »Pilven veikon» parien ääressä yksin jääneen morsion todistukseen:

Murheell' ei saa muistoasi viettää,
ei kuin sen, mi kuoltuaan jää unhoon.

Sillä

enempi kuin elämä on lempi,
enempi kuin lempi moinen kuolo.

Saman todistuksen saa »Torpan tyttö», joka mieluummin vihkiytyi mustan mullan morsioiksi, kuin liitti kohtalonsa mieheen, joka petti »toivon veljien ja isäinmaan».

Oikeiden, heränneiden nuorten heimoa ovat ne, jotka unhotavat itsensä, mutta eivät velvollisuuttaan — jotka eivät hellitä, eivät antaudu sortajalle, vaan ennemmin kuolevat lippunsa viereen. Jotka niin ovat tehneet ja tekevät, niistä sanoo murrosiässä oleva nuori ihminen:

Oi suloista tok' elämää,
suloista kuolemaa.

Sellainen itsensä unhottaminen ja suuren asian puolesta taistelemisen, tapahtukoon se sitte »Pilven veikon» tai Frances Willardin tavoin, saa aina nuorison elävän myötätunnon, sillä se on ehyessä sopusoinnussa heissä olevan kultaisen ominaisuuden, sisäisen tarpeen kanssa päästä uhrautumaan suurille asioille.

Ihana, vakava, hehkukatseinen on nuoriso seurustellessaan näitten ihmiskunnan hyväntekijäin kanssa. Ne tilaisuudet ovat juhlahetkiä. Ja sellaisia juhlahetkiä tarjoaa elävästi esitetty historia — sekä pyhä että maailman — ja ylevä runous useita. Semmoisilla tilanteilla on suuri merkitys ihmisen myöhemmälle elämälle. Elävä kosketus ihmiskunnan suurten persoonallisuuksien kanssa herättää ja lujittaa nuoressa sielussa vakauksista: »Niin minäkin tahdon tehdä!» Silloin kasvaa nuorukaisessa mies, joka kerran tekee miehen töitä. Silloin kehittyy tytössä nainen, joka aikanaan miehiä ja naisia kasvattaa.

Osaton on se nuori, joka ei pääse elämään sellaisia juhlahetkiä. Hän on jäänyt saamatta hyvien henkien suomaa tulikastetta. Hän jää henkisesti enemmän tai vähemmän kitukasvaiseksi. Nuorelle ihmiselle, jossa ei ole herätetty tuota jaloa ominaisuutta uhrautua suurille yhteisille asioille, tapahtuu pahempi vääryys kuin kiinalaiselle tytölle, jonka jalat jo pieninä puristetaan puukenkiin ja siten estetään niiden kehittyminen.

Miten tärkeää tällöinen herätystyö on, sen on muita selvemmin käsittänyt tanskalainen suurmies N. F. S. Grundtvig.

Jotta nuorison herätystarpeen tyydyttäminen ei jäisi vain sattuman varaan, oli hänen harkitun vakaumuksensa mukaan perustettava erityisiä nuorisokouluja, joissa elävän puhutun sanan avulla esitetty historia ja runous ovat kunniapaikalla. Niin onkin tapahtunut.

Saattaa kuulla nuorten ihmisten valittavan ettei nykyaika tarjoa tilaisuutta toimintaan, jossa ihminen, unohtaen omat pikkupyyteensä, saisi tehdä työtä koko kansan, koko ihmiskunnan onneksi.

Oi, nuoret, kaikkina aikoina on mahdollisuus sellaiseen! Semmoisia asioita saattaa olla useampiakin. Niin on ainakin meidän päivinämme. Yksi sellainen ihmissuvun yhteistä onnea tarkoittava asia on *raittiusaate*. Mitkä ihanat näköalat avautuvatkaan jokaiselle syrjäisimmänkin salon pojalle ja tytölle, joka on liittynyt raittiusväen taivaansinisen lipun ympärille taisteluun alkoholin hirmuvaltaa vastaan. Joka sitä lippua seuraten, varustettuna omakohtaisen raittiusvakaumuksen lujalla kilvellä ja tiedon terävillä aseilla, tunnussanaan rakkaus kärsivään lähimmäiseen, taistelee alkoholia vastaan ja raittiuden puolesta, niin hän ei ponnistele ainoastaan itsensä ja kotikylänsä puolesta, vaan tehdään siinä työtä, johon soveltuvat Erkon sanat:

Hetken työ tuhatvuosiin vaikuttaa
isänmaahan ja maailmaan.

Sillä kun saadaan raittiiksi ensin muutamia koteja, niin on hyviä toiveita koko kylästä, jos työtä jatkuvalla innolla tehdään. Ja mitä useampia kyliä kautta Suomen niemen omistaa ehdottoman raittiuden, sitä lähemmäksi tulee se aika, jolloin koko Suomessa alkoholi on suljettuna pääkallon kuvalla varustettuihin pulloihin muiden myrkkujen rinnalla apteekin hyllyllä. Yhden kansan esimerkki on antava toisille voimia rynnistämään, kunnes ovat saavuttaneet saman päämäärän. Koko ihmiskunta vapaaksi alkoholin kammitsoista! — se on raittiusväen lopullinen tinkimätön päämaali.

Tähän suureen, koko ihmissuvun onnea tarkoittavaan taisteluun voi niinhyvin yksinkertaisintenkään kuin kehittyneempien-

kin olojen poika ja tyttö ottaa osaa. Siitä taistelusta saat samalla itsellesi aseet niitä kiusauksia vastaan, joita edellä on kuvailtu murrosikäistä vaanivan. Se taistelu tarjoaa sotureilleen sellaista iloa ja tyydytystä, jota ei vaihdeta ryyppyihin, tupakkaan, kortteihin, nurkkatansseihin, luvattomiin suhteisiin tai muuhun sellaiseen. Raittiusaate on arvokkaimpia välineitä murrosikäisen nuorison itsekasvatustyössä.

Rope Kojonen.

Päätös.

*Nämä Suomen kasvavat lapset
pian varttuvat voimaksi maan.
Oi, jospa jo tietäisi kaikki
mitä vaaroja uhkaakaan!*

*Minä tiedän nyt. Ja ma päätän
elon aamuni viettää niin,
ettei pahat voimat saisi
mua orjankahleisiin.*

*Tule kanssani, päätä samoin,
ilomielin ja innostuin!
Ylös nouskoon nuorison lippu
päin taivasta kohoutuin!*

G. J. Ramstedt.

Hyödykkeiksi, kutsutaan kansantaloustieteessä yleensä kaikkia sellaisia esineitä, joilla ihminen tyydyttää tarpeitaan. Vaikka nimitys hyödyke antaisi aiheutta käsitykseen, että nämä esineet samalla olisivat ihmiselle hyödyllisiä, ei niin kuitenkaan kaikkiin nähden ole laita. Hyödyksi ne tosin ovat, koska ne tyydyttävät ihmisen tarpeita, mutta ihmisellä valitettavasti kyllä on sellaisiakin tarpeita, joiden tyydyttäminen ei aina ole hänelle suinkaan hyödyllistä, päinvastoin.

Säästämisellä tarkoitetaan yleensä sitä, että ihminen panee tulevia aikoja varten talteen jotain sellaista, minkä hän nyt voisi käyttää. Tuleeko häneltä tämä tehdyksi riippuu suurimmaksi osaksi siitä, mikä arvo esineellä hänelle on nyt ja vastaisuudessa. Esineisiin nähden, joiden sekä suhteellinen että todellinen arvo vähenee tulevaisuudessa, ei säästäminen ole viisasta ja tarkoituksenmukaista, sillä silloin ei hyödykettä käytetä siten, että se suurimman hyödyn voisi tuottaa, aika on osan sen arvosta jo kuluttanut. Sellaisten välttämättömien hyödykkeiden, joita me välttämättä tarvitsemme toimeksamme, mikä useimmiten on tuotantoa, s. o. uusien hyödykkeiden luomista käyttäminen oikeaan aikaan ja täyteen tehoonsa on taloudellisen elämän kannalla mitä tärkeintä. Kuitenkin meillä nähdään paljon väärääkin säästämistä. Ei ole harvinaista esimerkiksi se, että naisväki vuosien varrella laittaa ja kokoo yhtä ja toista

vaatetavaraa puotien orsille ja ullakkoihin sellaistaikin, jota ei käytetä, eikä ajateltukaan ole käytettäväksi ennenkuin joskus tulevaisuudessa. Tämä tavara kuitenkin säännöllisesti huonontuu kätköissä, sen arvo alentuu, eikä sen käyttäminen noudata sitä mainitsemaani periaatetta, että kunkin esineen käyttäminen taloudellisessa toimessa pitäisi olla mitä läheisimmässä ja välttämättömmimmässä yhteydessä uuden tuotannon ja uusien arvojen luomisen kanssa. Näihin, nykyisin vielä hyödyttömien esineiden tekoon käytetty työ ja aineet olisivat varmasti voitu jokaisessa tapauksessa käyttää taloudellisesti hyödyllisemmin.

Emme näin ollen voi tällaista säästämistä yksistään mainitsemini taloudellisiinkaan seikkoihin nähden pitää oikeana säästämisenä. Mutta siltä puuttuu myöskin osaksi, ellei kokonaan, se siveellinen pohja, johon säästäminen perustuu. Säästäminen vaatii ihmiseltä kieltäytymistä. Tämä taasen riippuu meidän siveellisestä voimastamme. Siitäpä ymmärrämmekin, että säästäväisyys ihmiskunnassa on suuresti lisääntynyt rinnan sen sivistyskannan kohotessa. Ihmiseltä vaaditaan siis kieltäytymistä voidakseen säästää. Mutta suurtakaan kieltäytymistä ei vaadita häneltä silloin kun hän kokoo ullakolle tavaroita, joiden veroisia kaikissa suhteissa hänellä itsellään on käytännössä.

Oikea säästäväisyys perustuu, kuten sanottu, osaksi esineiden arvojen erilaisuuteen eri hetkinä. Kun ihminen kuitenkin yleensä tuntee nykyhetken tarpeet voimallisemmin kuin tulevaisuuden, kun hänen elämänsä polku lisäksi voi katketa milloin tahansa, ei tällä taloudellisella arvoseikalla tältä kannalta ole säästäväisyyteen nähden niinkään suurta merkitystä. Mutta sitä suurempi on sillä siveellisellä voimalla, johon viittasin. Säästäväisyyttä voidaankin pitää ei ainoastaan yksityisen ihmisen vaan kokonaisten kansain siveellisten voimien ja sivistyksen mittapuuna.

Mutta esineiden arvon pysyväisyys määrää kuitenkin, *mitä* esineitä voimme säästää. Niiden täytyy olla sellaisia, että niiden ainakin suhteellinen arvo on muuttumaton tai mieluummin kasvava. Varsinaisista ja tärkeimmistä hyödykkeistä on tämä ominaisuus ainoastaan viljalla. Ennen, luontaistalouden aikaan,

jolloin viljaa käytettiin muitten hyödykkeiden arvojen mittana-kin, oli sillä mainitussa suhteessa tärkeämpi sija kuin nykyään. Mutta vielä nytkin löytyy sivistyskansoilla vilja-aittansa ja säästöjyvästönsä tulevaisuuden varalle ja osaksi käytellään viljaa niissä niinkuin rahaa rahalaitoksissa.

Vasta sitten, kun raha oli tullut vaihdon välittäjäksi, oli samalla pahimmat käytännölliset esteet säästämiseen nähden tulleet murretuksi. Ja sikäli, kun se on yhä laajempaa ja laajempaa alaa vallannut, on myöskin säästäminen lisääntynyt ja käynyt yleisemmäksi. Eikä olekaan ihme, että se on lisännyt rikkauden ja pääoman muodostumista siinä määrin, että eräeseen aikaan etevät taloustieteilijät pitivät säästämistä yhtenä tärkeimpänä pääoman synnyttäjänä vieläpä tärkeämpänä kuin itse tuotantoa. Raha on, ollen vähän tilaa ottava ja tuskin nimeksikään muutoksille altis, oivallinen säästämisesine, sillä itse säästämisestä ei johdu silloin paljon huolia eikä vaivoja. Kun sen lisäksi on perustettu monenlaisia rahalaitoksia niin paljon ja tiheään, ettei kenelläkään ole mitään vaikeuksia saadakseen rahansa varmaan talteen, on tullut poistetuksi kaikki käytännölliset esteet säästämiseen, ja koron kautta on siitä tullut hyödyllinen tuloa tuottava toimi. Ennen vaadittiinkin säästäjältä paitsi muuta, myöskin taitoa säästää, taitoa saada säästyneet varat mahdollisimman hyödyllisiksi. Nykyään on säästäminen hyödyllisellä tavalla helppoa kenelle tahansa. Emme pidä oikeana säästämisenä koota rahoja kirstun pohjalle vuosikausiksi, kenties kymmeniksi makaamaan. Säästäjänsäkään kannalta ei se ole edullista, mutta kansan rahatalouden kannalta on se kokonaan hyljättävä tapa. Parempi melkein olisi sitten että omistaja söisi ne rahat suuhunsa, silloin olisivat ainakin joutuneet uudestaan liikkeeseen. Raha on luotu liikkuvaksi ja mitä useammalla henkilöllä se on ehtinyt käydä, mitä useamman palveluksen se on ehtinyt jossakin ajassa tehdä, sitä hyödyllisempi se on ollut. Rahahan palvelee kuitenkin valtavan suurimmalla osalla meidän hyviä pyrkimyksiämme ja toimiamme ja kun meidän useimpain toimenä on välittömästi palvella tuottoa, uusien arvojen ja hyödykkeiden luomista, ja kun pääoma, raha, on meillä tässä kaikessa apuna,

huomaa että ainoastaan liikkeellä ollen voi se muodostaa yhä paremman ja paremman perustuksen meidän taloudelliselle ja samalla myöskin henkisellemme elämällemme.

Jokaisen ihmisen pyrkimyksenä on varmaankin päästä taloudellisesti huolettomaan elämään. Jos se hyvin onnistuu, voimme vielä rikastuakin. Ei kuitenkaan läheskään kaikille ole suotu taitoa ja kykyä yritteliäisyyden ja lisääntyvien tulojen kautta päästä rikkaaksi. Eipä edes kaikilla ole taitoa pysyä rikkaana, vaikka siksi, useimmiten kyllä muitten toimesta, ovat päässeet. Helposti saatu helposti kuluu. Ja niinpä jääkin totuudeksi, että ahtaimmasta otetuista penneistä suurimmat rikkaudet kootaan ellei niin yksityisiin henkilöihin nähden niin ainakin suuria joukkoja tarkastellen. — Mutta jos uusien lisääntyvien tulojen kautta meidän onkin vaikea jopa mahdotontakin päästä huolettomampaan elämään ja rikkauteen, niin kaikilla on mahdollisuus säästämisen kautta siihen tulla. Ei tulojen lisäämisellä vaan menojen supistamisella. Näin on meille opetettu esimerkiksi kaikkein tärkeimmällä ja hyödyllisimmällä toiminnan, maanviljelyksen alalla. Maan vähenevän tuottavuuden laki, joka sanoo, että mitä voimaperäisemmin maa määrätyltä asteelta lähtien tulee asutuksi, sitä pienemmän puhtaan tulon ja voiton se antaa, sotii jo sitä ajatusta vastaan että tälle määrätylle asteelle tultua, voisi rikastua tulojen enenmyyden kautta. Ja niin se on kai muillakin tuotannon aloilla.

Herää siis kysymys, *voimmeko säästää?* Tähän voi jokainen epäröimättä vastata: voimme, jos tahdomme. Se on kokonaan meidän tahdon vallassa. Ei tarvita muuta kuin tottumuksen ja tavan laki murtaa, ja itsemme voittaa, niin suuret rikkaudet on meidän vallassamme. Kasvattamalla lapsissamme ja nuorisossa tahdon lujuutta ja kieltäytymistä, olemme seuraaville sukupolville tehneet tämän kaiken vielä helpommaksi. — Emmekö tätä tahtoisi?

Olemme yleensä pikkuyrittäjiä kaikki. Eikä meidän säästöistämme yksitellen niin paljon ehkä kokoonnu. Mutta monet yhdessä saamme ihmeitä aikaan. Sen kautta vasta meidän ihailumme ja kunnioituksemme herää ja nousee, kun säästäminen

tulee monen asiaksi ja kansalliseksi ominaisuudeksi. Säästäväisyyden suuruutta ja merkitystä arvostellaankin sen perustuksella, monellako kansasta on säästöjä pankeissa, eikä niin paljon sen mukaan, suureksiko säästöt nousevat. Koska yhteinen kansa tavallisesti käyttää pienempiä pankkilaitoksia kuten säästöpankkeja, mitataan kansan säästäväisyyttä niissä löytyvien säästöjen mukaan. Tanska, Sveitsi, Saksa ja Norja ovat tässä suhteessa etusijalla. Näissä maissa teki säästö henkilöä kohden Suomen markoissa jo v. 1900:

Tanskassa	389	mk.
Sveitsissä	325	»
Saksassa	188	»
Norjassa	185	»

Epäilemättä pidämme näitä maita sekä sivistyksen määrään että yleisyyteen nähden ensimmäisenä. Säästäväisyyden merkityksestä ja yleisyydestä otan Saksasta vielä jonkun esimerkin. Vaikka siellä on muitakin kansan säästölaitoksia kuin varsinaiset säästöpankit, on kuitenkin näittenkin antamat luvut huikean suuria. Kaikissa Saksan säästöpankeissa nousevat säästöt nykyään 20 miljaardiin Saksan markkaan. Käyttääksemme havainnollisuutta hyväksemme, saadaksemme paremman käsityksen mainitsemastani luvusta, mainitsen että niitä, markan rahoina lastattuna tavaravaunuihin 6,000 kg. kuhunkin, tarvittaisiin kulettamaan noin 18,500 tavaravaunua. Tai toisin sanoen: Suomen kansa saisi entiseen tapaansa väkijuomissa juoda noin 500 vuotta Saksan kansan säästöjä. Samaan aikaan oli Saksassa 66,8 milj. asukasta, joten jokaista asukasta kohden tuli yksistään säästöpankeissa 299 Rmk. säästöt, (noin 375 Smk.) ja lankesi pankkikirjoja joka kolmannelle henkilölle.

Miten on laita Suomessa? Viime vuoden lopulla oli Suomen säästöpankeissa talletettuna noin 315 milj. markkaa, taikka vain sen verran, että väkijuomissa se kuluisi meiltä noin 6 à 7 vuodessa. Siitä tulee kutakin asukasta kohden n. 98 mk. säästöä, siis 3,5 kertaa vähemmän kuin Saksassa. — Mutta kuitenkin täytyy Suomen säästöpankkien kehitystä ajatella kunnioituk-

sella. Eihän se ole vielä muuta kuin pääasiallisesti parin viimeisen vuosikymmenen tulos. Ja voidaanpa viime vuosilta esittää lukuja, jotka esim. osottavat, että säästöönpanot ovat yhdessä ainoassa vuodessa lisääntyneet 28 miljoonallakin markalla. Me voimme tästä kehityksestä kohottaa pään pystyyn ja nostaa rintaa: meillä on rikkaita miljoonapankkeja! Mutta tämä ylpeys lannistuu ehdottomasti, kun ajattelemme että me kulutamme 100 milj. markkaa vuosittain nautintoaineisiin, siitä puolet sellaisiin kuin kahvi ja tupakka ynnä johonkin muuhun mitättömämpään. Jos nautintoaineisiin käytetty 100 miljoonaa muutettaisiin rukiiksi ja lastattaisiin hevoskuormiin, 10 hl. kuhunkin, saataisiin kaikkiaan 600,000 kuormaa ja ne riittäisivät silloin vallittamaan koko Suomen maan rajat ruiskuormastolla. Sopii kysyä, olisiko meillä silloin nälkää.

Sivuutamme niin helposti ja mielellämme kahvin ja tupakan vähemmän myrkyllisinä, mutta *myrkyllisinä* kuitenkin.

Mitä on sitten *tupakoiminenkin*? Jos lapseen kasvaa halu käyttää makeisia ja tulee viimein pahaksi tottumukseksi, totta varmaan vanhemmat koettavat juurruttaa tuota tapaa pois, koska pitävät sitä joutavana. Ei ole ihme, jos lapsi tuollaiseen mieltyy, hänellä kun on yksistään hyvä maku määrääjänä, ja eihän makeisista edes liene seurauksena mitään suoranaista vahinkoa. Mutta mitä tekee järkevä mies, kun hän ryhtyy polttelemaan, ja tekeekö hän mitään päästäkseen tupakan vallasta vapaaksi? Hän antautuu tottumuksen valtaan ja himon orjaksi paljon yleisemmin ja lujemmin kuin viinan nauttija, puhumattaakaan makeisiin mieltyneestä lapsesta. Voi vielä käsittää jotain miehuutta, vaikka luuloteltuakin, siinä että saa viinaryypyn alas vetämättä suuta vinoon, mutta mitä miehuutta siinä on, kun imee savua suuhunsa puhaltaakseen sen jälleen takaisin. Ja voivathan siihen naisetkin vallan hyvin perehtyä ja tottua. Lapsilla on makeisensa, naisilla kahvinsa, mutta miehillä pitää kahvin lisäksi olla tupakkaa ja usein vielä viinaakin. Kyllä me miehet enemmän tässä elämässämme ehkä toimimme ja ansaitsemme, se on velvollisuutemme, älkäämme siitä kerskuko, mutta kyllä me enemmän nautimme ja tuhlaamme suumme kautta kuin olisimme oikeutettuja.

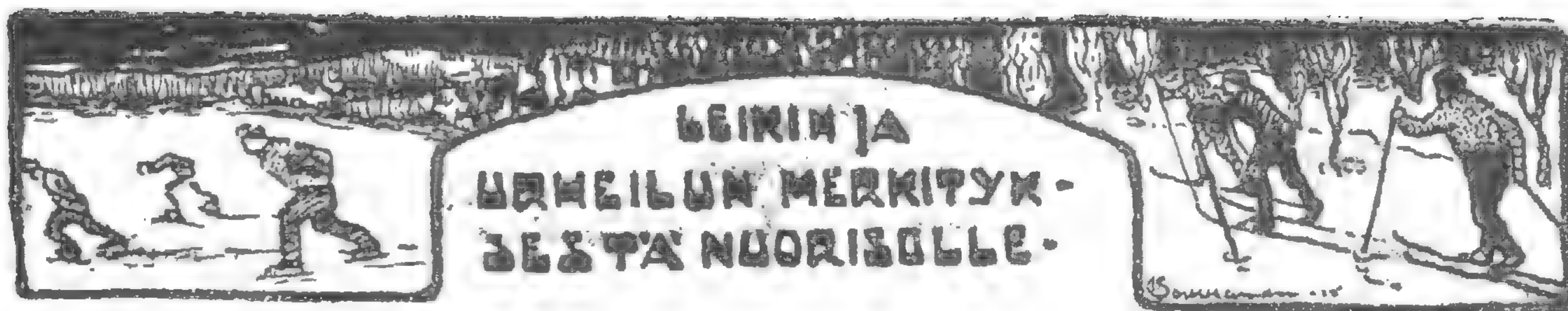

Sota-aika on antanut meille opetuksia, joita emme vuosiin kenties kymmeniin olisi muuten saaneet. Väliaikaisen kielto-lain vaikutukset antavat suuria opetuksia. Korkeat kahvin hinnat ovat saattaneet juontia supistamaan ja kokeilemaan erilaisilla kahvinsijaisilla. Mikä on sekoittanut kahviin ohria, rukiita, mikä herneitä y. m., mikä keittänyt paljaasta sijaisaineesta ja tulos on ollut aina sama ja sanokaamme ilahduttava. Tottumuksemme ja tapamme olemme saaneet tyydytetyksi ja muutahan ei tarvitsekaan. Sillä ei suinkaan kukaan väittäne että kahvistakin olisi jotain hyötyä. Luuloteltu vaikutus ei ehkä aina ole ollut sama mutta suoranainen vaikutus kenties sitä parempi. Olemme jokatapauksessa tämän ajan kautta nähneet että kahvinkäyttöä voi supistaa ja korvata muilla aineilla, jotka ovat halvempia, ja jotka jättävät rahat omaan maahan. Teemme väärin, jos näistä hyvistä kokemuksista ja opetuksista palaamme entisyyteen ja alamme taasen kuluttaa vuosittain 50 milj. nautintoaineisiin sellaisiin kuin kahvi ja tupakka. Ajatelkaa mitä merkitsisi puolenkin säästö tästä summasta. Se olisi niin suuri että yhden ainoan vuoden säästön suuruisella summalla saataisiin meidän maalaisyhteiskunnalliset olot järjestetyksi niin ettei esimerkiksi torpparikysymyksestä enää sen jälkeen tarvitsisi puhua sanaakaan. Torppariluokan sijalle saataisiin syntymään vankka talollisluokka. Maataloudelliset olot palautuisivat terveelle pohjalle, maanviljelystuotanto kasvaisi varmasti suunnattomasti ja päästäisiin tätä tietä kenties aivan pian siihen ettei viljaakaan tarvitsisi yhtään tuoda Suomeen, kun me nyt olemme siinä surkeassa asemassa että sitäkin täytyy tuoda kymmenien miljoonien arvosta joka vuosi.

Jalo Lahdensuo.

»Maailma olisi synkkä erämaa, jos ihmisen aina olisi täyskasvuinen eikä koskaan lapsi.»

Lapsuus on viattoman ilon ja leikin aika. Leikki on kaikille nuorille olennoille tarpeellinen, sillä se muodostaa kasvatuksen alkuasteen ei ainoastaan ihmislapsille vaan myös eläinten poikasillekin. Se on ensimmäinen luokka luomakunnan suuressa koulussa ja on välttämätön ehto nuorten olentojen säännölliselle kehitykselle. Yksinomaan leikin kautta saavat lasten aistimet ja lihakset niin paljon harjoitusta kuin on tarpeellista niiden kasvamiselle. Leikin kautta niiden henkisetkin voimat harjaantuvat ja vahvistuvat. Sen ohella leikin sääntöjen tarkka noudattaminen kehittää niiden siveellisiä kykyjä ja totuttaa niitä lainkuuliaisuuteen, jota ilman ei mikään yhteiskunnallinen elämä ole mahdollinen.

Lasten leikkiin kuuluu hilpeä iloisuus aivan yhtä luonnollisesti kuin päivänpaiste keväiselle maisemalle. Sentähden ei ainoastaan lasten omat vanhemmat vaan sellaisetkin ihmiset, joilla ei ole lapsia, aina tahtovat että lapset häiritsemättä saisivat leikkiä. Jokainen täysikasvuinen nauttii nimittäin itse lasten leikin tuottamasta elämänilosta. Paatunut pahantekijäkin tulee hellämieliseksi, nähdessään viattomien lasten iloisia leikkejä.

Mistä johtuu tämä leikin synnyttämä ilo? Siitä että lapsi leikkiessään selvästi tuntee olevansa täydellisessä sopusoinnussa suuren luomakunnan kanssa. Siihen se itsekin kuuluu, muodostaen siitä pienen, mutta itsenäisen renkaan omine, varsin tärkeine tehtävineen. Näitä leikin muodossa suorittaessaan täytyy lapsen alituisesti olla liikkeessä. Leikki vaatii nimittäin monipuolista lihas- ja hermotoimintaa, joka taas edistää veren kiertokulkua ja tuottaa terveyttä ja täydellistä hyvinvointia nuorelle elimistölle. Terveiden ja kasvavan voiman ja taitavuuden tunne on turmeltumattomalle luonteelle puhtain ja suurin nautinto maailmassa. Tästä miellyttävästä tunteesta johtuu juuri leikkivän lapsen iloinen mieliala. Ilo synnyttää vuorostaan lisättyä terveyttä, joka taas kehoittaa yhä uusiin leikkeihin, uuteen riemuun.

Leikkiessään lapsen luonteenominaisuudet ja taipumukset jo selvästi tulevat esille. Tuleva maanviljelijä, kauppias, pappi tai opettaja toimii jo sellaisena leikissä ja moni kuuluisa sankari ja sotapäällikkö on jo lapsena esiintynyt leikkien itseoikeutetuna johtajana ja kuninkaana.

Ei sovi kuitenkaan ajatella lasta kehittymättömänä aikaihmi-senä, sillä se on täydellisesti itsenäinen olento omilla tarpeillaan ja kehittymismahdollisuuksillaan. Se uudistaa pienoiskuvana omassa elämässään kaikkia niitä tehtäviä, mitkä koko ihmiskunta tähänastisen kehityskautensa aikana on suorittanut. Pikku tyttö esim., joka leikkii nukkinsa kanssa, esiintyy silloin hellänä ja taitavana äitinä ja tekee siis samaa työtä, minkä puolet ihmiskuntaa kaikkina aikoina on pitänyt elämänsä päätehtävänä.

Lapsen leikit ovat erilaisia eri aikoina ja muuttuvat sitä myöten kuin lapsi itse kasvaa. Seitsemänteen ikävuoteen asti sen leikit pääasiallisesti kehittävät mielikuvitusta ja opettavat sitä käyttämään omia aistimiaan. Seitsemännestä ikävuodesta alkaen täytyy lapsen saada enemmän tilaisuutta liikuntoleikkeihin, joiden kautta se kehittää lihaksiaan ja oppii niitä oikein hallitsemaan. Näiden liikuntoleikkien kautta kasvavat silloin myös lapsen keuhkot, sydän ja muut sisuselimet, joiden kun-

nollisesta kehityksestä aikaihmissenkin terveys niin suuresti riippuu.

Neljännestätoista ikävuodesta alkaa lapselle kolmas, vielä tärkeämpi kehityskausi, jonka kuluessa se vähitellen muuttuu lapsesta kypsyneeksi nuorukaiseksi, joka valmistuu niihin tehtäviin, mitkä kuuluvat täyskasvaneille ihmisille. Mainitun kehityskauden ensimmäisellä puoliskolla tapahtuu lapsessa varsin tärkeitä, sisällisiä muutoksia. Sen ruumiinpituus lisääntyy nopeasti, sillä raajojen luut pitenevät nyt melkoisesti. Aluksi lihakset eivät ennätä kehittyä yhtä nopeasti kuin luut. Lapsen lihakset ovat tässä iässä veltoja ja heikkoja eivätkä jaksa pitää sen selkää suorana. Sopivimmat liikuntomuodot tämän kehityskauden alkuvuosina ovat pallopeti ja muut reippaat juoksu-leikit ulkoilmassa sekä urheilusta vain helpoimmat heitto-, hyppy- ja juoksuharjoitukset.

Vasta tämän aikakauden loppupuolella, kun ruumiin pituus jo on melkolailla lisääntynyt, alkavat myös lihakset kehittyä. Silloin tarvitaan lisättyä lihastoimintaa, sillä lihakset kehittyvät ainoastaan silloin kuin niitä ahkerasti käytetään ja kohtuullisesti rasitetaan. Tähän tarkoitukseen sopii mainiosti ulkoilmassa suoritettava ruumiillinen työ, jolle aikaa voittaen on annettava yhä suurempi merkitys ynnä sen ohella, tarpeellisena vaihteluna ja virkistyskeinona ulkoilmaleikit: hiihto, luistelu, uinti ja kevyt vapaa urheilu.

Urheilua vastaan on usein tehty se huomautus, että pojat ja nuorukaiset uhraavat tähän tuottamattomaan työhön liian paljon aikaa ja voimaa. Mainittu huomautus ei kuitenkaan ole oikeutettu, sillä urheilutarkoitukseen käytetty työ on aivan samaa laatua kuin se, minkä esim. puuseppä uhraa työkalujensa teroittamiseen. Sekin on tuottamatonta mutta ei suinkaan hyödytöntä työtä. Ei koskaan ole myöskään määrättyyn tarkoitukseen käytetty työ tuottanut niin hyviä tuloksia kuin juuri se, mikä nuoruudessa käytetään urheiluharjoituksiin. Tämä onkin niin yleisesti tunnettu tosiasia, että nuoret pojat ja nuorukaiset kaikissa sivistysmaissa uhraavat suunnattoman paljon tarmoa ja voimaa urheiluun. Ja he tulevat aikanaan

hyvin palkituiksi siitä. Meidän tarvitsee tässä vain ottaa huomioon urheilun edulliset vaikutukset niihin nuorukaisiin, jotka heti koulusta päästyään saavat ryhtyä johonkin käytännölliseen, ruumiilliseen työhön. Kaikki ruumiillinen työ on suuremmassa tai pienemmässä määrässä yksipuolista. Ihmisruumiilla taas on ihmeellinen mukautumiskyky, joka ilmenee siinä, että ruumis etenkin kasvun aikana kehittyy niiden vaatimusten mukaisesti, mitkä sille silloin asetetaan. Jos siis jokapäiväisessä työssä pitemmän ajan kuluessa ainoastaan muutamia ruumiinosia tai lihasryhmiä yksipuolisesti otetaan käytäntöön, niin nämä tästä harjaantuvat ja kehittyvät muun ruumiin kehittymisen kustannuksella. Tästä helposti käy selville että yksipuolinen ruumiillinen työ ruumiin kehitysaikana on terveydelle vaarallinen. Se lyö helposti leimansa nuoreen, hentoon olentoon, jonka ruumis sitte koko elinaikansa saa kantaa raatajan rumentavat ja osaksi epäterveelliset tunnusmerkit.

Mutta jos nuorille varsinaisen työn ohella annetaan tilaisuus monipuolisiin ruumiinharjoituksiin, kehittyy heidän ruumiinsa sopusuhtaisesti ja tulee vahvaksi, terveeksi ja kauniiksi. On siis välttämätöntä, että nuoret etenkin kehityskautensa aikana saavat sen verran vapautta työstään että heille jää riittävästi aikaa voimisteluun, urheiluun ja ulkoilmaleikkeihin.

Hyvä terveys on ihmisen kallein omaisuus. Niinkauan kuin olen terve, voin myöskin menestyksellä suorittaa tehtäviäni ja omalla työlläni hankkia itselleni, mitä tarvitsen, mutta jos olen menettänyt terveyteni, eivät koko maailman rikkaudet enää voi minua auttaa. Ihmisen tulee siis huolellisesti hoitaa terveyttään, mutta harvat vielä tietävät, että hyvän terveyden saavuttaminen ja säilyttäminen pääasiallisesti riippuu ihmisestä itsestään.

Siinäkin suhteessa on urheilulla suuri merkitys nuorille, sillä se pakoittaa heitä huolellisesti hoitamaan omaa terveyttään. Edistys urheilussa on mahdollinen ainoastaan niille, jotka tarkasti noudattavat terveellisiä elämäntapoja.

Aivan samalla tavoin kasvattaa urheilu myös nuorisoa raittiuteen ja siveellisyyteen. Se nuorukainen, joka on ruvennut

innokkaasti urheilemaan ja on tottunut tuntemaan sitä nautintoa, jota urheilija tuntee, kun hänen terveen ja notkean ruumiinsa läpi virtaa urheiluharjoitusten kiihoittama, lämmin veri, ei huoli siitä keinotekoisesta ja vahingollisesta kiihoituksesta, minkä alkoholi saa aikaan. Jokainen tosiurheilija meidän aikanamme on ehdottomasti raitis, sillä hän tietää kokemuksesta, että alkoholi pienemmässäkin määrässä nautittuna heikontaa hänen ruumistaan ja vähentää hänen urheilukykyään.

Kun äskettäin »lasten päivänä» Baltimoressa kerättiin rahoja uusia leikki- ja urheilukenttiä varten ja eräs keräilijä pyysi avustusta ravintolanomistajalta, vastasi tämä: »ei, minä en anna teille mitään, sillä teidän työnne vastustaa minun ammattiani».

Jos yhteiskunta vain huolehtii lastensa ruumiillisesta ja henkisestä kasvatuksesta, kehittyy näiden siveellinen elämä mitä laajimmassa merkityksessä aivan itsestään. Lasten luonteenominaisuudet ovat ainoastaan totuttujen tapojen tuloksia, ja hyvät tavat ovat ihmislapsille luonnollisempia kuin huonot. Synnystään pahankurinen lapsi on harvinainen ilmiö ja sekin voi helposti parantua huolellisen kasvatuksen kautta, mutta hyväntapainen lapsi tulee pian pahaksi, jos se jätetään huonoon seuraan.

Leikki- ja urheiluharrastusten kautta kehittyvät siis kaikki ne ruumiilliset, henkiset ja yhteiskunnalliset ominaisuudet, jotka ovat luonteenomaisia terveessä ja valppaassa nuorisossa. On siis tarpeellista että myös vanhat, kokeneet ja vaikutusvaltaiset kansalaiset liittyvät yhteistyöhön nuorten kanssa ja auttavat heitä silloin kuin he tarvitsevat apua saadakseen urheiluhaluun tyydytetyksi. Silloin tulee koko isänmaa paljon hyötymään siitä että nouseva sukupolvi urheilun vaikutuksesta tulee vahvemmaksi, terveemmäksi ja onnellisemmaksi sekä jaksaa siten rohkeammin kulkea tulevaisuutta kohti.

Kasvakoon siis Suomen nouseva nuoriso vahvaksi ja reippaaksi sekä taistelkoon se, uljaitten urheiluharjoitusten karkaisemana, menestyksellisesti nykyajan monellaisia veltostuttavia huvituksia vastaan!

J. F. Blomqvist.

Parhaat leikkioppaat:

Anni Collan,

Kurssikaikuja.

Hinta sid. 1: 25.

»Me pyydämme paistetta päivän,
Elon riemun mi rintaamme tois.
Näin poistamme huolien häivän
Myös mielestä muidenkin pois.»

Näin laulavat »Kurssikaikujen» laatijat kirjasen ensimmäisessä marssissa.

»Kurssikaikuja» on leikkiopas, jonka useimmat leikit ovat Yliopiston voimistelulaitoksen naisoppilaiden järjestämät. Se sisältää marssilauluja, palloleikkejä ja laululeikkejä nuotteineen ja leikkimisohjeineen. Kaksikielisen oppaan tarvetta silmälläpitäen on kirjan loppuun liitetty useiden laulujen ruotsalaiset sanat.

Leikkien järjestäjät, voimistelukurssilaiset, toivovat, että se lapsekas ilo ja luonnonriemu, jota he ovat tunteneet näitä leikkejä järjestäessään ja leikkiessään seurasivat näitä kaikuja niin, että ne voisivat ihmisten mielestä hetken huolet poistaa ja näyttää heille miten päiväyt kulta kaikkialla loistaa, jos taivas toisinaan pilveen peittyikin.

Anni Collan,

Laululeikkejä.

Hinta 1: 25, sid. 1: 50.

Leikin taito laulun tenhovoimaan yhdistettynä nuorentaa sydämiä, virkistää mieliä ja herättää puhdasta elämäniloa.

Tämän enimmän käytetyn laululeikkioppaan kolmas painos sisältää 46 laululeikkiä ja marssilaulua nuotteineen ja kuvitettuihin leikkimisohjeineen. Leikit on nyt uudelleen järjestetty erikseen lapsille ja nuorisolle monen leikinopettajan toivomuksen mukaan. Kirjaan on lisätty neiti Sofie Lithéniuksen paljon pidetty Pesäntekoleikki (»Aitolan Auno») sekä tunnetuimmat leikit loppuunmyydystä kirjasta »Kansanlaululeikkejä». Neiti *Paula af Heurlin* on tarkastanut laulujen sävelmät, neiti *Aune Krohn* on korjannut monen laulun sanat ja eräs »Voimistelijain ystävä» on laatinut uuden, oman sävelmän E. Kallion »Voimistelijain lauluun».

Tämän leikkioppaan saavuttamaa suurta suosiota osottaa se, että siitä on lyhyessä ajassa otettu 3 painosta, yhteensä 11,000 kpl.

Molemmat yllämainitut leikkioppaat ovat saatavina kirja-kaupoista ja meiltä.

Raittiuden Ystävät, Helsinki.

Nuorison ja lasten kirjallisuutta:

Mandi Granfelt, Kuningas ja alamaiset. Eläinsuojeluskertomuksia ja- runoja lapsille. 80 siv. Hinta vaatekansissa 1 mk.

Mandi Granfelt, Mahtavin herra. Kertomuksia lapsille. 80 s. Vaatekansissa 95 penniä.

Mandi Granfelt, Varokaa vaaroja. Kertomuksia lapsille. 72 s. Vaatekansissa 85 penniä.

K o t i m a a: »Hauska lisä raittiuskertomusten joukkoon. Tohtorinna Granfelt on ennenkin kertomuksia kirjoitellut ja ovat ne sellaisia, että lapset mielellään niitä lukevat. Kristillinen elämäntutkimus, jonka pohjalla kertomukset liikkuvat, viittaa nuorta lukijaa niille lähteille, mistä *voimaa* saadaan raittiustaistelussakin.»

A. L. O. E., Toisten kengissä. 83 siv. Hinta 1 mk. Kuvitettu.

Helsingin Sanomat: »Kirjanen on kerrottu suurella reippaudella, joten lapset sitä melenkiinnolla lukevat ja kuuntelevat, vaikka ovatkin kaiken aikaa tietoisia siitä, että Martti näkee pahaa unta. Olen lukenut sen 6-vuotiaalle pojalle, joka sen johdosta joutui vakaviin mietteisiin ja keskusteluihin. Hänessä näytti kirjailijan tarkoitus löytävän pohjan. — Kirjaa on suositeltava lapsille huvittavana ja opettavana lukemisena.»

Julia Mc Nair Wright, Seikkailu merellä. 156 siv. Hinta 1: 50.

Mukaansa tempaavalla tavalla kerrotaan siinä aikoinaan suurta huomiota herättäneen tositapauksen mukaan, miten väkijuomien vastuuttomaksi tekemä merikapteeni jättää hänen huostaansa uskotun pojan autiolle kalliosaarelle sen takia, että tämä perimänsä väkijuomahimon tähden aikoo omin lupinsa ottaa janoansa sammuttaakseen kapteenin olutvarastosta olutta. Saamme lukea pojan pelastuksesta viime hetkellä, miten hän poissa kotoaan koettaa luoda itselleen uuden tulevaisuuden, miten raittiussvakaumus lopulta voittaa sekä hänet että kapteenin ja saattaa heidät monien kohtalojen jälkeen sovintoon.

Rickhard Newton, Jättiläiset. 61 siv. Hinta 75 p.

Raittiuden Ystävät, Helsinki.